

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst a Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za izvozništvo Din 25.—. Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA. Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 1 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; Podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg št. 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Pred odločitvami v Španiji:

Azana se bo vrnil v Španijo?

Nasprotujoče si vesti o namerah predsednika španske republike — Po nekaterih se bo vrnil v Španijo, da znova prouči položaj, po drugih pa namerava odstopiti in pozvati Špance, naj se vsi podrede generalu Francu

MADRID, 18. febr. AA. (Havas). V obveščenih krogih trdijo, da se bo predsednik španske republike Azana vrnil v srednjo Španijo, kjer bo skupno z vlado proučil položaj.

Del Vayo še vedno v Parizu

PARIZ, 18. febr. e. Zunanji minister Del Vayo, o katerem je pisal ves pariški tisk, da je že odpotoval iz Pariza, je še vedno v Parizu in bo najbrže odpotoval šele danes. Z druge strani doznajajo, da je njegova soproga iskala zasebno stanovanje v Parizu. Vsi pokušaji Del Vaya, da bi pregovoril predsednika španske republike Azana, ki po povratku v Španijo, so ostali brezuspešni. Azana vztraja na tem, da je vsak odpor zamen in da je treba počakati na trenutek, ko bo s pomočjo Anglije in Francije ustavljeno prelihanje krvi v Španiji.

Intransigence poroča, da pripravlja Azana proglas na vse Špance, v katerem

namerava podati ostavko in jih pozvati, naj se podrede oblasti generala Franca.

PARIZ, 18. febr. AA. (Havas). Netočne so vesti, da izvršuje predsednik španske republike Azana v Parizu kakšno uradno funkcijo, ter so zaradi tega tudi netočne vesti, da je podpisal ukaz o prenehanju republikanske vlade iz Valencije v Madridu.

Berardov odhod v Burgos

PARIZ, 18. febr. AA. Zunanji minister Bonnet je imel sredi razgovor s senatorjem Leonom Berardom, ki je odpotoval nato v nacionalno špansko kamor bo prišel že danes popoldne. Berard se bo takoj po prihodu v Burgos sestal z zunanjim ministrom Francove vlade generalom Jordano.

Berard je odpotoval iz Pariza sredi ob 20.50 Spremlja ga več višjih uradnikov zunanjega ministrstva. Od Berarda se je na kolodvoru Quai d'Orsay poslovil tudi

bivši španski veleposlanik v Parizu Quiñones de Leon.

Francoski zunanji minister Bonnet se je sestal včeraj tudi s španskim republikanskim zunanjim ministrom Del Vayom, s katerim je razpravljala o vprašanju španskih beguncev.

Angleške zahteve generalu Francu

LONDON, 18. febr. w. Angleški agent v Burgosu, Robert Hodgson, bo zaprosil v prihodnjih dneh za razgovor s generalom Francom. Po trditvah diplomatskega sodelavca »Daily Telegrapha«, bo izjavil generalu Francu, da so po mnenju angleške vlade potrebna razna zagotovila za uradno priznanje njegove vlade. Predvsem je potrebno, da poda zagotovila glede amnestije svojih političnih nasprotnikov, kakor tudi obljubo, da ne bo podvel nobenih ukrepov proti svojim prejšnjim nasprotnikom. Namen, da bi postavila ka-

ke konkretne politične zahteve, je angleška vlada opustila.

Ameriško stališče glede priznanja Franca

WASHINGTON, 18. febr. AA. Pomočnik ministra za zunanje zadeve Samner Wells je sprejel včeraj novinarje, ter jim izjavil, da Zedinjene države ne mislijo tako kmalu priznati vlade generala Franca. Omenil je možnost skupnega vseameriškega nastopa glede tega vprašanja, ker so Argentini, Braziliji, Urugvaj in Kolumbiji že zaprosila za mnenje Zedinjenih držav, dočim je Peru že sklenil priznati govorilo južnoameriškim državam, da smatrajo priznanje vlade generala Franca za vprašanje, ki zanima v prvi vrsti Evropo. Zato lahko vsaka država, članica panameriške zveze, to vprašanje reši kakor se ji zdi najbolje.

Tekma v oboroževanju

Ogromno povečanje angleških pomorskih sil — Zadovoljiv odziv angleških prostovoljcev

LONDON, 18. febr. o. »News Chronicle« razpravlja v svojem uvodniku o francoski politiki nasproti Italiji. List pravi, da je postala Francija zopet nepopustljiva. Francoski poslanik v Berlinu je izjavil, da Francija ne bo pristala na nikake koncesije v prilog Italiji in da tudi ne bo sodelovala na konferenci štirih velesil, ki bi meritorno razpravljala o italijanskih zahtevah. Pripravljena je le sodelovati na mednarodni konferenci širšega obsega, ki bi morala odločati o novi razdelitvi surov.

Protiitalijanske demonstracije na Korziki

PARIZ, 18. febr. Pred italijanskim konzulatom v Ajacciu so bile prirejene protiitalijanske demonstracije, pri katerih so pobili šipe na oknih konzulata.

Francoski manevri v Sredozemlju

PARIZ, 18. febr. b. Po končanih manevrih na Atlantiku bo francoska mornarica izvedla svoje letošnje manevre v Sredozemlju, in sicer v bližini francoskih severno afriških posesti. Manevri se bodo udeležile naslednje flotilje: druga flotilja bojnih ladij, 1. in 4. flotilja križark, 2. flotilja lahkih križark, 3., 7. in 9. flotilja rušičev, matična ladja za letala ter večje število pomožnih ladij in takih bojnih ladij in križark, ki niso priključene nobeni posebni flotilji.

Med manevri francoske brodogradnje na Atlantiku v višini Casablanca so se francoski admirali sestali v Gibraltarju z angleškim admiralom Forbesom, s katerim so se posvetovali o sodelovanju britanskega in francoskega brodogradnje.

Povečanje stalne vojske v Italiji

PARIZ, 18. febr. b. Po informacijah iz dobro obveščenih krogov bo italijanska stalna vojska v prvih dveh tednih meseca marca pomnožena z vpolkicem novih rezervnih letnikov za 60.000 mož.

Dosedanji uspehi angleškega oboroževanja

LONDON, 18. febr. AA. Angleški listi so brez ugovaranja sprejeli ogromno zvišanje izdatkov za oboroževanje. »Times« priča v uvodniku bilanco dosedanjih rezultatov in tistih, ki jih v bližnji bodočnosti pričakujejo. Prejšnji mesec je bila oddana ladjedelnica gradnja ladij za skupnih

544.000 ton. Ta številka se bo spomladi zvišala nad 559.000 ton. Pri letalstvu se je proizvodnja v 12 mesecih podvojila in se je doseglo število, ki ga seveda nečje izdati, ki pa se bo v kratkem še povečalo. Tudi novačenja je napredovalo. V mornarico pride na leto 15.000 novakov, petkrat toliko kakor leta 1931. Lani je bilo 37.000 mož več v regularni vojski in 77.000 več v teritorialni vojski. Vojaško letalstvo bo imelo do konca finančnega leta po vsej priliki 35 tisoč mož več. Vstop 164.000 mož v vojsko na kopnem, kjer je v veljavni prostovoljski sistem, pomeni zadovoljiv rezultat, vendar pa se ne sme pozabiti, da je še vedno prevelika v primeru z njenimi množestvenimi nalaganji.

Tudi »Daily Telegraph« razmišlja o gornjih številkah in zaključuje, da bodo vojaške priprave v tem letu znatno napredovale. List obžaluje, da ni do tega poleta že prej prišlo.

»Daily Express« pravi: Če sedaj smo močnejši, naš novi program pa nam bo dal še več moči, tako da se nihče ne bo upal napasti nas.

»Dinly Mail« piše: Vlada naj se ničesar ne boji. Britanski narod je pripravljen nositi to breme.

Ameriški pomorski manevri

PORTORICO, 18. febr. Veliki pomorski manevri mornarice Zedinjenih držav se bodo začeli v ponedeljek. Ti manevri bodo največji, kar jih je bilo doslej. Mornarica se bo sestala v bližini otoka Kube ter se bo tu razdelila v dve skupini, od katerih bo ena napadala, druga pa branila obalo južnega Atlantika do Panamskega prekopa.

Izredni ameriški krediti za oborožitev

WASHINGTON, 18. febr. Amer. reprezentančna zbornica je v sredo pozno v noč razpravljala o izrednih kreditih za državno obrambo. Rooseveltov predlog o izjemnih izdatkih v znesku 356 milijonov dolarjev za izpolnitev pomožnih vojni sil in letalstva je bil sprejet s 367 glasovi proti 15 glasovom. Republikanci so predložili spreminjalni predlog v tem smislu, naj bi letna produkcija letal za državno obrambo ne presegala tisoč letal. Predlog je propadel s 169 glasovi proti 129. Tudi utrdiv Guama na Tihem oceanu je bila kljub republikanskim protestom sprejeta v program gradnje novih pomorskih oporišč.

Metaxas v Beogradu

Grški min. predsednik o odnošajih med balkanskimi državami

GJEVGJELIJA, 18. febr. e. Sredi ob 19.30 se je s posebnim vlakom iz Soluna pripeljal v Gjevgelijo grški min. predsednik in zunanji minister Metaxas s svojo soprogo, ki je na poti v Bukarešto, kjer se bo udeležil zasedanja stalnega sveta Balkanske zveze. Metaxas je v imenu naše vlade pozdravil svetnik zunanjega ministrstva Sapovič, ki mu je dodal ena bivanja v naši državi. V Gjevgeliji je Metaxas na vprašanje novinarjev podal naslednje izjavo:

Zelo sem zadovoljen, ker sem dobil ljubeznjivo povabilo, naj ostanem nekaj ur v Beogradu. Ob tej priliki bom imel čast izraziti svoje spoštovanje in občudovanje Nj. Vis. knezu namestniku in se sestati z min. predsednikom Cvetkovićem ter zunan-

nim ministrom dr. Aleksandrom Cincarjem Markovićem, da se porazgovorim z njima.

Na vprašanje, kakšni so odnošaji držav Balkanske zveze s sosedji, je dejal: Odnošaji so zelo dobri. Ker je balkanski sporazum pacifiističnega značaja, smo z vsemi sosedji v dobrih odnošajih.

Glede odnošajev z Bolgarijo je dejal: Mi smo z Bolgarijo podpisali znani sporazum v Solunu, ki je dokaz mirnih odnošajev med nami in Bolgarijo.

Sredi ob 19.15 je g. Metaxas nadaljeval potovanje in je v davi ob 9. prispel v Beograd, kjer so ga na postaji sprejeli zunanji minister dr. Cincar Marković in mnogi odlični predstavniki naše javnosti.

Ameriška demarša v Tokiu

Japonska ponovno zagotavlja, da je zasedba otoka Hainana samo začasna vojaška značaja

TOKIO, 18. febr. Ameriški poslanik je obiskal zunanjega ministra Arita ter mu po nalogu svoje vlade v Washingtonu postavil enaka vprašanja zaradi zasedbe kitajskega otoka Hainana kakor pred dnevi angleški in francoski poslanik. Ameriški poslanik je opozoril na ameriške interese, ker je na otoku Hainanu naseljenih večje število Američanov in je na njem tudi ameriška misijonska postaja. Zunanji minister Arita mu je slično odgovoril kakor že prej angleškemu in francoskemu poslaniku, da je zasedba otoka Hainana zgolj vojaškega značaja in da služi samo vojaškim namenom.

Francoske vojne ladje pred Hainanom

Pariz, 18. febr. e. Iz Hongkonga javljajo, da so tri francoske vojne ladje dospjele v luko Hoikow na otoku Hainan. Ladje so se zasedle izven luke na odprtem morju. V kakšni misliji so priplule pred otok, ni znano. Iz Hongkonga javljajo, da so japonske čete zavzele Nantas, ki je 5 km oddaljen od angleške posesti. To je v nasprotju z obljubami Japoncev, da bodo popreje Angleže obvestili o vsakem pokretu svojih čet pri angleški meji.

Strateški pomen zasedenega otoka

LONDON, 18. febr. br. »Times« ugotavlja, da bi Hainan Japoncem lahko služil kot izhodišče za akcijo proti kolonijskim ozemljem zapadnih velesil, vendar pa bi gradnja letalskih oporišč na otoku trajala več let. Japonci sicer zatrjujejo, da so otok zavzeli le začasno in v zvezi s svojo akcijo proti Kitajcem, vedeti pa je treba, da je zemlja na otoku zelo plodna in da pomeni otok za Japonce tudi veliko gospodarsko pridobitev. Zato ni mnogo verjetnosti japonskim zatrdom.

Zahteve Nemcev v Litvi izven klajpedskega ozemlja

KOVNO, 18. febr. b. Nemška kultura na zveza v Litvi je izročila litovskemu ministrskemu predsedniku spomenico o osnovnih zahtevah Nemcev v Litvi izven klajpedskega ozemlja. Te zahteve so naslednje: 1. Vse napačne navedbe o narodni pripadnosti v potnih listih litovskih Nemcev naj se takoj popravijo in naj se v bodoče v tem pogledu ne delajo več Nemcem nikake težkoče. 2. Vsem nemškim otrokom

prtem morju. V kakšni misliji so priplule pred otok, ni znano. Iz Hongkonga javljajo, da so japonske čete zavzele Nantas, ki je 5 km oddaljen od angleške posesti. To je v nasprotju z obljubami Japoncev, da bodo popreje Angleže obvestili o vsakem pokretu svojih čet pri angleški meji.

Strateški pomen zasedenega otoka

LONDON, 18. febr. br. »Times« ugotavlja, da bi Hainan Japoncem lahko služil kot izhodišče za akcijo proti kolonijskim ozemljem zapadnih velesil, vendar pa bi gradnja letalskih oporišč na otoku trajala več let. Japonci sicer zatrjujejo, da so otok zavzeli le začasno in v zvezi s svojo akcijo proti Kitajcem, vedeti pa je treba, da je zemlja na otoku zelo plodna in da pomeni otok za Japonce tudi veliko gospodarsko pridobitev. Zato ni mnogo verjetnosti japonskim zatrdom.

Podkarpatsko odposlanstvo za Ameriko

CHUST, 18. febr. b. Novi podkarpatskoruski deželni zbor bo v kratkem poslal v Ameriko posebno deputacijo, ki naj bi informirala tamkaj naseljene Ukrajince o položaju v domovini in sploh v Evropi, ker meni podkarpatska vlada, da ga ameriški izseljenci presojajo drugače, kakor je pa v resnici. Obenem bo skušala izposlovati tudi gnotno podporo.

Prebivalstvo Rima

RIM, 18. febr. AA. Konec januarja letošnjega leta je imel Rim 1.244.000 prebivalcev.

Umobolnica v ognju

QUEBEC, 18. febr. V četrtke ponoči je na stal požar v umobolnici, ki leži nekaj kilometrov izven mesta in v kateri je bilo 1500 bolnikov. Gasilci so se zaman borili proti ognju. Voda jim je v večer sproti zmrzala. Pogorci so vsi paviljoni bolnišnice. Bolniške osebe in redalci so spravili vse bolnike v mesto ter jih razmestili po raznih drugih bolnišnicah. Nekaj bolnikov je dobilo nevarne opokline. Zaradi dobre reševalne organizacije ni bilo človeških žrtv. Kakor poročajo listi, je bil požar podtaknjen.

Politični obzorik

Jasnovidec

Pišoč o poročilu o Aldrovandijev knjiži »Nuovi ricordi e frammenti di diario« ki ga je objavil dr. Lavo Cermelj v zadnji številki revije »Misel in delo«, smo poudarjali, da je slovenska javnost svoječasno delala veliko krivico pokojnemu dr. Milenkovi Vesniću, češ da je bil prepopustljiv v obrambi slovenskih interesov na pariški mirovni konferenci. Iz omenjenega poročila hočemo sedaj navesti par posebno značilnih odstavkov iz govora dr. Vesnića, ko je 4. junija 1919, pred svetom četvorice — Wilsonom, Lloyd Georgeom, Clemenceauem in Orlandom pobijal predlog o plebiscitu na Koroskem. Vesnić je izjavil:

»Slovinci so najbolj trpeli pod trdim nemškim gosposvom. Toda živeli so vsaj vsi skupaj v istem pričakovanju. Ta majhen narod pa bo sedaj razčlenjen. En del pojde z nami, drugi del ostane avstrijski, en del bo madžarski, velik del pa, namreč od 300 do 400.000 duš, bo italijanski. Naša delegacija je zahtevala plebiscit za prebivalstvo, ki je bilo prisojeno prijateljem Rumunom in prijateljem Italijanom. Odklonjen je bil iz raznih razlogov. Sedaj pa se nam nalaga plebiscit za Slovence nasproti sovražni vladi. Zakaj? Bojim se, da bo to napravilo na naš narod porazen vtis, kakršnega svet četvorice gotovo ne želi. Razlog splošnega značaja je še važnejši. Ne delajte si iluzije: dovolite mi, da vam povem, kar smatram za svojo dolžnost. Ne domislajte si, da ustvarjate malo avstrijsko državo, ki jo je treba negovati. To je nemška država in nikdar ne bo drugačna. Ta država bo še bolj kakor doslej stremela za tem, da se združi z Nemčijo. Kljub sladkorčkom in balzamu, ki jih je uporabljal dr. Renner v Saint Germainu, je on zahteval, da se razjame njegovi državi pravica do samoodločbe. Še važnejše je, da se v nemškem odgovoru na naše mirovne pogoje zahteva, naj ima Avstrija pravico do samoodločbe. To pomeni, da smatra Brockdorff-Rantzau to zahtevanje za nemško zahtevanje. Današnji položaj dovoljuje velesilam, da prisilijo Nemčijo sprejeti trenutne nučnosti. Toda na svetu so težji problemi kakor pogodba. Vi ste istočasno izjavili, da imajo narodi pravico samoodločbe. Pride čas — v petnajstih ali dvanajsetih letih, ko se bo Avstrija združila z Nemčijo. Ali se boste takrat spustili v vojno, da bi to preprečili? Vlade niso vselej gospodarji javnega mnenja in ni mogoče reči, ali bo takrat javno mnenje dopustilo vojno v to svrha...« — Dr. Milenko Vesnić je torej že 4. junija 1919, predvideval »anšlus« Avstrije in tudi napovedal, da ne bodo zapadne velesile ničesar storile, da bi to preprečile. Naš Vesnić, zastopnik države, ki se je šele porajala, je bil, kakor je iz tega razvidno, jasnovidec, mnogo da lekovidnejši kakor svet četvorice — Wilson, Lloyd George, Clemenceau in Orland.

O premestitvah in upokojitvah drž. uslužbencev

Sarajevska »Jugoslavenska pošta« piše: Teror po volitvah in preganjanja političnih nasprotnikov, s katerimi je pričela bivša vlada, so izzvala v vrstah hrvaških in srbske opozicije razumljivo in upravičeno razburjenje in nevoljo. Zato je sedanja vlada smatrala za svojo prvo dolžnost, da čim prej popravi storjene krivice. Včeraj je — tako poudarja »Jugoslavenska pošta« — predsednik vlade Cvetković izdal ukaz vsem ministrstvom, da se morajo v roku osmih dni popraviti vse krivice državnim uslužbencem, ki so glasovali za dr. Mačka, in jih vrniti na ona službena mesta, ki so jih zavzemali pred volitvami v državni, banovinski in samoupravni službi.

Nemiri v Siriji

DAMASK, 18. febr. V Damasku se nadaljujejo demonstracije proti francoski mandatni oblasti. Demonstranti so napadli policijo s kamenjem ter jih je bilo več izmed njih aretiranih. Sirijska vlada je sklenila, da poda predsedniku republike ostavko. Glede na razvodi dogodkov v zadnjih dneh zlasti pa zaradi demoracij proti Franciji, menijo, da bo francoski vrhovni komisar prihodnji mesec zopet odpotoval v Francijo, čeprav se je šele pred štirimi tedni vrnil v Sirijo. Neka tajna radio-postaja je pozvala v arabskem jeziku prebivalstvo k vstaji.

Himmler v Varšavi

VARSAVA, 18. februarja. Danes bo prispel v Varšavo na povabilo poveljnika poljske državne policije generala Policorskega šef nemške tajne državne policije Himmler, ki se bo udeležil tudi velikega lova v poljskih gozdovih.

Borzna poročila.

Curth, 18. februarja. Beograd 10. Paris 11.67, London 20.655, New York 44.623, Bruselj 74.30, Milan 23.19, Amsterdam 236.25, Berlin 176.87, Praga 15.08, Varšava 83.12, Bukarešta 3.37.

Italijanski list o ofenzivnosti demokratskih držav

Razburjenje zaradi izjav Rooseveltove žene o možnosti vojne

RIM, 18. febr. AA. (Stefani) »Giornale d'Italia« piše o izjavi soproge predsednika Roosevelta, da »nezadovoljni narodi najbrže ne bodo ostali mirni in da je treba zato računati z možnostjo vojne, ki bi se je udeležila tudi USA, da odloči njen izid in reši civilizacijo, ter pravi, da je ta izjava tipičen dokument vojnega razpoloženja demokracij in usodne orientacije, v katero se je usmerila politika Amerike. List posebno poudarja, da se nezadovoljnim narodom ne ustreza z razumevanjem in v duhu sodelovanja, temveč stopajo

prednje s topovi, železom in ognjem. Na tak način se ne branita ne mir ne civilizacija.

Dalje komentirajo italijanski listi ukrepe, ki so jih te dni izvršile USA, Anglija in Francija za ogromno oboroževanje, in se izprašuje, ali ne bodo miru, ki ga predlaga Chamberlain, demokracije v kratkem spremenile v nekakšno pogajanje z grožnjami. Odgovarjajoč na to vprašanje, pravi listi, da ogrožene države v nobenem primeru ne bodo dovolile, da bi jih kdo presegel.

Na pustno soboto in pustno nedeljo se boste smejali do solz!

Za to vam jamčita

popularna komika v sijajni in duhoviti burki o ljubezni in zakonu, o zakonih in takih, ki se nameravajo stopiti v zakon itd. — V ostalih vlogah: MARIA ANDERGAŠ, WOLF ALBACH RETTY in HANS THIMIG

KINO UNION
TELEFON 22-21

HANS MOSER
v vlogi zgovornega advokata

LEO SLEZAK
v vlogi bogatega milijonarja

Iščemo najsrečnejša zakonca

V NEDELJO OB 10.30 DOP. po znižanih cenah od 4—10 din.
Vstopnice dobite v predprodaji že danes!

Svengalijeva poizkusna produkcija

Triumfalno gostovanje Jarmile Novotne

Snoči je bil v naši operi prelep doživljaj — Gledališče polno do zadnjega kotička

Ljubljana, 18. februarja

Za jubilej 150. predstave »Prodane neveste« po prevaru smo imeli snoči v nabit polnem opernem gledališču radostno in dragoceno priliko, da smo slišali gospo Jarmilo Novotno v partiji Marinke. Umetnica uživa najvišji ugled po vseh evropskih in ameriških kulturnih središčih, in točno se je izpolnila napoved T. G. Masaryka, da bo Jarmila Novotna, pevka izrednih naravnih talentov, širila slavo češke glasbene umetnosti po vsem svetu. Morda ji je bila po ugledu in umetnosti slična le Ema Destinova v njeni mlajši in srednji dobi. K nam je prišla zašle v času, ko je bila že tik pred zatonom.

Tako smo imeli zdaj srečo, da smo gledali Jarmilo Novotno v njenem najkrajnjem razcvetu, mlado svežo ženo okoli 33 let, vitko in prožno, pevko izrazito lirskega glasu najvišje kulture, z mehkim, neizrečeno toplim glasom, ki se giblje s čudovito lahkoto in vseh legah, se podaja nežno v pianu ali prodorno v fortih z očarljivo naravnostjo, brez sledu umetniškega ali celo forsiranja. Skratka, snoči smo slišali idealno pevko, kakršnih je prav malo na svetu. Videli pa smo obenem idealno operno igralko, naraven obnemi talent, izoblikovan do najvišje popolnosti v vseh izrazih. Njena naravna igra je polna temperamenta, topla in izdelana do vseh detajlov z okusom, ki zmaguje v svoji nepriljubljenosti in vidni spontanosti. Idealna pevka in idealna igralka torej je Jarmila Novotna, a hkrati stasita žena največje simpatičnosti, preduševljene obraza in globokih oči.

Publika, ki je snoči napolnila poslopje do poslednjega kotička, zasedla vse stranišče izjemne stole ter se stiskala na takisto izjemnih stojščih povsod, kjer je bilo še količjak mogoče, ta publika se je zavedala, da se ji nudi izreden umetniški užitek. In nagajala je umetnico vedno iznova z viharimi aplavzi, jo klicala po vseh dejanjih neprestano na rampo ter ji prirejala ob zaključku predstave brezkončne ovacije, ki so pomenile resničen triumf.

Velika pevka je sicer takih triumfov že vajena, vendar jo je očitno radoval tudi sprejem v naši mali Ljubljani ter je izražala svoje zadoščenje, da je našla med Slovenci vprav bratsko toplo priznanje. Pela je partijo seveda v češkem originalu in z vzgledno jasnostjo.

Umetnica je prejela tudi vrsto lepih šopkov.

Pa tudi ostali glavni solisti so bili za jubilej slovenske Prodane neveste odlikovani s cvetjem: Betetto za sijajnega Kečala, Franci za svojega junaškega Janka, Banovec za zbeganega Vaška i. dr., celo srčkana punčka v češki narodni noši je na zaključku po zaslugi za svojo igro in plesanje prejela šopek. G. dirigent Neffat je moral tudi na oder in sprejeti zahvalo za animirano predstavo. Orkester, zbor in balet (s solistikami Moharjevo, Japljivo, Remškarjevo ter Golovinovo) so se trudili, da so dali za jubilej svoje najboljšje.

Tako smo imeli snoči zopet prelep doživljaj v naši operi in gospe Jarmile Novotne ne pozabimo.

Fr. G.

Morilec Jože Bratuša znan tudi v Ljubljani

Zadnje dni decembra je ležal v ljubljanski bolnici, kjer je uganjal svoje grdobije z nekim dečkom

Ljubljana, 18. februarja

Grozen umor malega Franca Vladimira v Zagrebu, ki je postal žrtev vampirja Josipa Bratuše, je dal povod tudi zdravnikom ljubljanske splošne bolnice za prijavo sodomskega groha, ki ga je Bratuša zagrešil ali samo hotel zagrešiti že v ljubljanski bolnici, kjer je bil zadnje dni decembra lanskega leta in pa v začetku januarja letos. V splošno bolnico je prišel Bratuša 26. decembra. Ko so ga zdravniki preiskali, so dognali, da ima kilo, ki jo bo treba operirati. Bratuša se je 28. decembra res podvrnil operaciji in je ostal v bolnici do 6. januarja. Ker je bila tedaj v bolnici, kakor navadno, velika stiska za prostor, so morali bolniki ležati po trije na dveh posteljah. Po posteljah so streljčki namestili poleg odraslih bolnikov mlajše dečke, da je bilo ležanje kolikor toliko znošno.

Zraven Bratuše je dobil v postelji mesto neki 15-letni mesarski vajenec, doma z Dolenjskega, ki se mu je pričel Bratuša ponoči približevati. Čez nekaj dni so opazili drugi bolniki in pa streljško osebje, da

postaja deček potrt in žalosten, vendar pa na vprašanja ni hotel odgovorjati. Sele pozneje, ko je bil deček videti popolnoma zmešan in ko ga je streljček Avgust Kovač trdo prijel, je ves objokan izpovedal, da se mu Bratuša vsak večer približuje z nečistimi nameni. Tedaj so prišli tudi Bratuša, ki pa ni hotel govoriti in je že po polnoči, preden je bila uvedena preiskava, pod neko pretežno zaprosil za civilno obloko, ki mu je pa niso hoteli izročiti. Bratuša pa si je pomagal drugače. Odsel je v drugo sobo, kjer je našel civilno obloko nekakega bolnika, ki je dan poprej umrl in jo oblekel, nakar je pobežal iz bolnice. Čez nekaj dni je bil odpuščen tudi mesarski vajenec, čigar naslov pa je na prijavo zdravnikov policija že ugotovila in uvedla preiskavo.

V Zagrebu zaradi umora iz seksualnih nagibov aretirani Bratuša je star 38 let in je po poklicu delavec, doma iz Oselice pri Kranju. Bratuša je znan pederast ter je zaradi takih prestopkov presedel že več let v ječi.

Razstava italijanske knjige

Ljubljana, 18. februarja

Jutri se bo začela v veliki dvorani Narodne galerije v Ljubljani reprezentativna razstava italijanske knjige, ki jo je treba uvrstiti med večje kulturne dogodke. Dopoldne je bila razstava v glavnem že urejena, da so si jo novinarji lahko ogledali. Razstava je bila prirejena že v Beogradu in Zagrebu, kjer je zbudila veliko zanimanje. Organizirala jo Institut za kulturne odnose z inozemstvom, ureja pa dr. Mario Meschini kot zastopnik instituta. Organizirana je na kulturno reprezentativni, a ne na ekonomski podlagi, to se pravi, da je njen namen prikazati predvsem razvoj italijanske knjige, njeno vplivno po posameznih panogah in dobah.

Razstava obsega okrog 3.500 zvezkov, ki so razdeljeni v 15 raznih strok. Naloga za razstavljence knjig so izdelana posebna praktična stojala, da je omogočen lahek in smoten pregled knjig. Prostor je lepo urejen ter vase zaključen z draperijo belega blaga, da umetnine, ki so ostale v dvorani, nič ne motijo.

Razstava bo nedvomno zbudila med našo javnostjo zaslužno pozornost. Prihodnje mesece bodo Italijani privedli do razstavo še na Madžarskem, v Rumuniji in na Poljskem.

Huda rudarska kriza

Trbovlje, 18. februarja

Niso še zaceljene težke rane, ki jih je zasledila v naše rudarstvo težka kriza zadnjih let. Že se rudarji in njihove družine s strahom vprašujejo, da-li sedaj napovedano praznovanje v rudnikih ne pomeni pričetka nove, morda še hušje krize, kakor je bila pretekla. Rudnik je prazen na ponedeljek, za prihodnji ponedeljek pa je razglašeno zopet praznovanje na rudniku. Naši rudarji so se zadnji dve leti že zopet navadili na redno obratovanje in so se skoraj povsem pozabili na čase pred tremi štirimi leti, ko so smeli delati največje 12, 13 ali 14 delavskih mesecev, zlasti v poletju, ko je bil rudarjem skuren do skrajnosti. Naši rudarji in njihove družine so si globoko oddahnili, ko se je zadnja leta delo v rudnikih vedno bolj množilo in so praznovanja skoraj dosegla odpadli. Zato so se

čih brez navedbe točnejših podatkov. Uni-ja za varstvo obrtniškega naraščaja je nedavno nameravala postaviti posebno študijo o vajencih, za kar bi potrebovala tudi podatke o telesnem razvoju vajencev. Izdelani so posebni formulariji za evidenco telesnega razvoja vajencev in združenja bi jih morala imeti. Ker jih pa mnoga združenja nimajo, zdavniki tudi ne morejo ustreči vsem zahtevam javne in politične zaštite vajencev. Zato je b. sv. Arnež predlagal, naj bi ban s svojim vplivom dosegel temeljito remediuro.

Živilski trg

Ljubljana, 18. februarja

Danes navajamo nekoliko več cen živil, ki so sicer na našem živilskem trgu delj časa nespremenjene; marsikdo pri nas ne more kupovati mesa, a se vsaj zanima za cene, zlasti pred pustno nedeljo...

Govedina I. vrste je po 12 do 14 din/kg. II. vrste po 10 do 12 in III. vrste po 8 do 10 din. Loj, ki je najnavadnejši surogat zabele revnih ljudi, je po 6 din/kg. Telatna je vselej po nekaj dinarjev dražja od govedine; zdaj je meso I. vrste po 14—16 din, II. vrste po 12—14 din, Telatna jeta po 18—20 din. Najdražja je svinjina, I. vrste po 16—18 in II. po 14—16 din. Domača slanina je po 16—17, hrvaška pa po 18 din/kg. Mast prodajajo po 20—22 din/kg. Gnjat, ki zdaj ne gre posebno v denar, je po 22—24 din, prekajeno meso prve vrste po 18 do 20 din, II. vrste po 16 din. Konjsko meso, ki je poredko na trgu, je po 4 do 6 din/kg. Kostruna prodajajo po 8—10 din, jagnjetino po 12—14 in kozličevino po 16 do 18 din/kg. Prekajena slanina je po 20—24 din/kg.

Za perutnino se gospodinjje vselej zelo zanimajo, čeprav je ne kupujejo. Živi piščanci so po 15—18 din komad, zaklani po 26 din/kg. Žive, lepše kokoši prodajajo po 24—30 din, zaklane pa po 22 din/kg. Race so poredko naprodaj med živo perutnino, meso pa prodajajo po 24—26 din/kg. Gosi so po 28 din/kg.

Jajca so se zadnje tedne pocenila na 60 do 75 par komad.

Na trgu se še vedno ne kaže pomanjkanje zelenjave in danes so bili tržni prostori zelo dobro zasadeni. Domačo in uvoženo zelenjavo prodajajo po nespremenjenih cenah. Med domačo zelenjavo je največje motovilica in radiča, med uvoženo pa cvetače (po 4 din/kg) in raznih zimskih salat po 5 do 12 din.

Zaloga ukradenega blaga

Ljubljana, 18. februarja

Z aretacijo vlomilca Jožeta Ferjančiča, ki je bil soudeležen pri vlovu v Tonjevo trgovino in gostilno na Rudniku v noči na 14. t. m., so prišli kriminalni organi na sled še drugim nevarnim svedrovcem. Ker so pri Ferjančiču pri aretaciji zaplenili tudi več blaga, ki ga je imel s seboj, so jeli detektivski poizvedovati, kje je imel blago spravljeno. Ferjančič splošno ni hotel ničesar povedati, ko so ga pa trdo prišli, se je vdal in namignil, naj iščejo skrivališče blaga v okolici mesta na Barju. Natančneje Ferjančič ni hotel povedati, zato so morali detektivski na Barje. V neki hiši med Dolenjsko in Ižansko cesto so našli na veliko skladišče ukradenega blaga, ki očitno izvira samo iz vlovov v razne trgovine po okolici mesta. V mestu samem in pa tudi zunaj na delu. V skladišču je bilo natrpano vsega, od konfekcije do sladkarij, mila, kave, raznih galanterijskih predmetov, železnice itd. do porcelana in posode. Detektivski so takoj prišli tudi lastnika hiše, v kateri je bilo skladišče ukradenega blaga, a ta ni hotel ničesar priznati, dasi se je vedno družil z vlomilci. Najhuje pa se je razjezila njegova žena, ki je kar pobesnela, skušala je kriminalne organe ovirati pri preiskavi in slednjič celo dejansko napadla enega detektiva, ki ga je s čevljem osuvala v trebuh. Komaj so jo ukrotili in spravili v zapor, kamor je odšla za aretiranim možem. Sedaj zasledujejo detektivski še ostale Ferjančičeve pajdase, ki so se pa menda razbežali na vse strani. Na policijo upravo so večni in danes prepeljali že dva tovorna avtomobila ukradenega blaga.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 18. februarja: Potovanje v Benetke. Izven. Znižane cene
Nedelja, 19. februarja: Upniki, na plan! Izven. Znižane cene od 20 din navzdol
Ponedeljek, 20. februarja: zaprto
Torek, 21. februarja: ob 16. uri: Upniki — na plan! Znižane cene od 20 din navzdol
Sreda, 22. februarja: zaprto
Četrtek, 23. februarja: Hlapec. Red četrtke
Petek, 24. februarja: ob 15. uri: Brezov. gaj. Dijaška predstava. Globoko znižane cene. Izven. (Zvečer gostuje drama v Ptuj: Hollywood)

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 18. februarja: Jesenski manevri. Premiera. Premierski abonma
Nedelja, 19. februarja: Jesenski manevri. Izven
Ponedeljek, 20. februarja: zaprto
Torek, 21. februarja: Jesenski manevri. Izven. Znižane cene
Sreda, 22. februarja: Lohengrin. Red Sreda
Četrtek, 23. februarja: Evgenij Onegin. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol
Petek, 24. februarja: zaprto

Opozarjamo na nocojšnjo premiero Kalmanove opere »Jesenski manevri«, ki bo ob 20. uri za premierski abonma. Opereto

bo dirigiral g. šušteršič. Režija je v rokah g. Zupana. Glavne vloge: Vidaličeva, Can-karjeva, Barbičeva, Marček, Zupan, Peček in drugi.

Iz Celja

—c Savinjska podružnica SPD v Celju je imela v sredo zvečer v veliki dvorani Narodnega doma zelo dobro obiskan občni zbor, na katerem so bili izvoljeni za dobo treh let: za predsednika g. dr. Milko Hrašovec, za člana odbora gg. dr. E. Kalan, Zemljik, Vrtovec, Kopinšek, Saksida, Z. Kovač, dr. Raišp, inž. Lavrenčič, prof. Brodar, prof. Stante, J. Tomažič, inž. Sav-jovic, Slavko Kukovec in Bogdan Mirnik, za člana nadzornega odbora pa gg. doktor Požar in prof. Napotnik.

—c Na občnem zboru sreskega odbora Rdečega križa v Celju je bil v četrtke zvečer izvoljen dosedanjí odbor s predsednikom g. dr. Jurkom Hrašovcem na čelu. Na novo sta bila izvoljena v odbor poveljniki 39. pp. generalštabni polkovnik g. Mihajlovič in ga. Josekova.

—c Na ljudskem vseučilišču bo predaval v ponedeljek 20. t. m. prof. dr. Lavo Cermelj iz Ljubljane o temi »Kopernik ali Ptolomej? (Solnoosredni ali zemljoo-sredni sestav sveta)«. Opozarjamo na to zanimivo predavanje.

—c Tekma za banovinsko prvenstvo v slalomu bo v nedeljo 19. t. m. pri Mo-zirski koči na Golteh. Start bo ob 10. do-poldne. Smučarje, zlasti Gorenjce, opozar-jamo, da imajo v Celju dobro zvezo na Savinjski vlek in v smartnem ob Paki zvezo z avtobusom.

—c Gostovanje ISSK Maribora v Celju. V nedeljo 19. t. m. ob 15. se bo pričela na igrišču pri »Skalni kleti« prijateljska nogometna tekma med ISSK Mariborom in SK Jugoslavijo. Čisti dobiček tekme je namenjen igralcu SK Jugoslavije Jožetu Cajniku, ki si je preteklo nedeljo na tekmi Atletiki v Jugoslaviji zlomil nogo.

—c Tolovalni nastop dece v maskah pri-redi Sokol, društvo Celje-mesto v nedeljo ob 15. uri v Narodnem domu v Celju. Vstop nina din 5, 2 in 1.

—c Na ljudskem vseučilišču bo predaval v ponedeljek 20. t. m. ob 20. prof. dr. Lavo Cermelj iz Ljubljane o temi »Kopernik ali Ptolomej? (Solnoosredni ali zemljoo-sredni sestav sveta)«. Opozarjamo na to zanimivo predavanje.

—c Jugoslovensko-čehoslovanska liga v Celju bo priredila v četrtke 23. t. m. ob 20. v veliki dvorani Narodnega doma pred-avanje o »Ideji čehoslovanske države v teku stoletja«. Predaval bo g. prof. Janko Orožen.

—c Starokatoliška služba božja odpade v Celju v nedeljo 19. t. m.

—c Celjski nogomet. V nedeljo 19. t. m. ob 13.30 se bo pričela na Glaziji prijateljska tekma med SK Celjem in SK Hrastrin-kom, ob 15. pa na igrišču pri »Skalni kleti« prijateljska tekma med ISSK Mariborom in SK Jugoslavijo. Gotovo bosta obe tekmi živahni in zanimivi.

—c Žrtev napadalec. V sredo zvečer je neki mož z Zg. Hudinje pri Celju napadel 27-letnega kolarskega pomočnika Antona Brecla iz Voljuna in ga udaril s tako silo s kolom, da mu je zlomil levo roko. Brecl se zdravi v celjski bolnici.

—c Dvakrat je zažgal bratu iz maščeva-nja. Na okrožnem sodišču v Celju se je za-govarjal v petek zaradi požiga 71-letni del-avec Jože Jagodič iz Lemberga pri Šmarju. Jože Jagodič je l. 1931 zažgal svojemu bratu Francu v Lembergu hišo. Hotel se je maščevati nad bratom, ker je njegova mati izročila posestvo mlajšemu bratu Fran-cu in ne njemu. Jože Jagodič je bil zaradi požiga obsojen na 5 let robije. Pred me-seci je bil izpuščen iz kaznilnice. Njegova mržnja do brata se je čedalje bolj stop-njevala. Dne 29. januarja okrog 6 zjutraj je Jože zažgal svojemu bratu vnovič hišo. Brat Franc, njegova žena in hči so se v zadnjem trenutku rešili iz gorečega poslop-ja. Franc Jagodič ima zaradi požara okrog 30.000 din škode. Jože Jagodič je bil zaradi svojega gredega dejanja obsojen na 8 let in 4 mesece robije.

—c Nočno lekarniško službo ima od so-bote 18. t. m. do vstega petka 24. t. m. kr. dvorna lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

—c V celjski bolnici je umrla v četrtke 31letna Alojzija Podpečanova, žena tovar-niškega delavca v Celju.

Snežne razmere

Poročilo tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS z dne 18. II. 1939

Kranjska gora 810 m: —6, delno oblačno, 25 cm snega, osrejen, sankališče uporabno
Dovje-Mojstrana 650 m: —5, delno oblačno, 15 cm snega, osrejen
Pokljuka 1300 m: —8, delno oblačno, 75 cm snega, osrejen
Bohinj »Zlatorog« 530 m: —5, sončno, 15 cm snega, osrejen
Dom na Komni 1520 m: —8, sončno, 180 cm snega, pršič
Dom na Voglu 1540 m: —7, sončno, 175 cm snega, pršič
Koča na Zelenici 1534 m: —8, sončno, 205 cm snega, pršič
Dom na Kravcu 1700 m: —5, sončno, 60 cm snega, prisojno osrejen, osonje pršič
Ruska koča 1240 m: —4, sončno, 26 cm snega, pršič
Peca 1654 m: —3, sončno, 50 cm snega, osrejen
Kranjska gora-Vršč 1515 m: —5, delno oblačno, 40 cm snega, osrejen

Iz Zagorja

— Film »Poročnik indijske brigade« v kinu »Triglav« v soboto in nedeljo tega tedna. Silno delo filmske umetnosti, ki pretrese do dna. Videli boste burne borbe, ljubezen, sovražstvo in junštvo, silne odločitve ter odraščajoč obračun z zločin-cem.

Beležnica

KOLEDAR

DANES: Sobota, 18. februarja katoličani: Simeon

JUTRI: Nedelja, 19. februarja katoličani: Konrad

DANASJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Ana Favetti

KINO SLOGA: Snegulčica in 7 škratov

KINO UNION: Iščemo najsrečnejša zakonca

KINO MOSTE: Ej uhnjem in Neustrah-zenin

KINO ŠISKA: Nedolžnost

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE: premiera

pravilne igre »Pepelka« ob 20.15

PUSTNI PLES SOKOLA II. v Kazini

JUBILEJNA MASKARADA SOKOLA VIC

v Sokolskem domu ob 20.

KURENTOVA VESELA NOČ NA TA-BORU

DELAJSKO PROSVETNO IN PODPOR-

NO DRUŠTVO »TABOR« veselo pustno

rajanje v Delavski zbornici

I. PLANINSKI PLES AKADEMSKE SKU-

PINE SPD v Trgovskem domu ob 20.30

DRUŠTVO »PRAVNIK« slavnostna skup-

ščina ob 18. v sejni dvorani magistrata

SLAVEVA MASKARADA holet Metro-

pol-Midič ob 20.

AKADEMIJA PODMLADKA JADRAN-

SKE STRAŽE ob 20. v gimnazijski te-

lovadnici za Bežigradom

PRIREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFISTI SPORED

SVENGLIJEV PONOVÍ SVOJ SPORED ob

10.30 v kinu Unionu

ZVEZA STROJNIKOV kraljevine Jugosla-

vije, sekcija Ljubljana občni zbor ob

9.30 v dvorani Delavske zbornice

PUSTNI KORZO po ljubljanskih ulicah

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE »Pepel-

ka« ob 17. Mestni dom

ZVEZA DRUŠTEV REJCEV MALIH ŽI-

VALI občni zbor ob 9. v lovski dvorani

hotela Miklič

OTROŠKI RINGARAJA V KAZINI OB

15.30

DEZURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Mr. Bakarič. Sv. Ja-

koba trg 9. Ramor Miklošičeva cesta

20. in Murnav. Sv. Petra cesta 78.

MESTNO DEŽURNO ZDRAV. SLUŽBO

bo opravljali od sobote do osmih zvečer

do ponedeljka do 8. zjutraj mestni večji

zdravnik dr. A. H. 41 n. Marjan. Kory-

kova ulica 18. telefon št. 36.24.

Opod sita

Pred kratkim smo »Opod sita« objavili izraz ogorčenja, ki ga je zbuja delavec z bergljo pri kidanju snega. Marsikdo se je čudil in ni mogel verjeti, da bi mestna občina res silila reževe brez noge in brez proteze k takemu težkemu delu, zato pa moramo slišati tudi pojasnilo z magistrata. Brezposelni krojač I. R. je sam prošil, da ga socialni urad sprejme na delo, ki mesta občina podpira z njim brezposelnem. Ker občina podpira brezposelnem z zaslužkom, nimajo podpirati poniževalnega občutka, da dobivajo miloščino, hkrati se pa ne od-vadijo dela in ne privajajo postopanju ter ne postanejo delomirni.

Na večkratno prošnjo in zagotavljanje samega I. R., da je tudi brez noge in pro-teze ter z bergljo sposoben za lažja dela, je mestni socialni urad tudi tega reževe sprejel. Mestni socialni urad je prošil več-krat zavrniti, toda I. R. je zahteval, da se mu dodeli delo, nakar je dobil nakaznico s pripombo »Samo za lahko delo«, poleg tega je bil pa telefonično o tem obveščen tudi predstojnik, naj ga zaposli kot pazni-ka in le pri takem delu, ki bi ga I. R. la-hko opravljal tudi s svojo telesno hibo. I. R. je bil zaposlen pri delu kot paznik orodja, da je orodje štel, sem in tja je pa tudi sede špilič kole. Ker mu tako delo ni delalo težav, je tudi vtrajal pri delu.

Prav pogosto se namreč dogaja, da pro-sijo za delo tudi taki ljudje, ki res niso sposobni zanj. Ko so n. pr. zadnjič odklo-nili nekakega I. Z., ker nima desne roke, pač pa željezo protezo, je prišla še tudi njego-va žena prositi, naj možu za božjo voljo dajo delo, Joka je in zagotavljala, da njen mož tudi s protezo opravlja vsako de-lo. Mestni socialni urad je tako rekoč pri-siljen, da se umili tudi takih reževe, ven-dar jih pa zaposli le pri najlažjih delih kot paznike, nočne čuvaje, pa v vrtnari-štejejo lončke itd. Delo takim reževev od-vrča misli na bolezen in telesne hibe, po-leg tega pa dobivajo trikrat večjo plačo, kakor bi prejimali podporo ter so bolniško zavarovani in jim je tako omogočeno lažje preživljanje in tudi lečenje.

Omeniti moramo tudi, da je mož z berg-ljo dobival za svojo družino podporo v ži-vilih in tudi čevljičke za otroke, kar je sam potrdil s svojim podpisom. Podpisal je tudi svojo izjavo, da je bil paznik pri delih na cesti na Rožniku, prej pa nočni čuvaj pri delih na Karlovski cesti. Prav ta-ko

Socialno skrbstvo, narodno zdravje in gospodarstvo

Ni sredstev za načrtno reševanje socialnih in zdravstvenih problemov Slovenije — Poslabšanje splošnega gospodarskega položaja

Ljubljana, 18. februarja. Na področju socialnega skrbstva je mogoča kr. banska uprava lečiti le najhujša zla in odložiti ustanovitve zavodov in ustanov, ki bi služile sistematičnemu izvajanju socialne politike. Vsa denarna sredstva so bila porabljena predvsem za karitativno službo, ki bi jo morale v normalnih razmerah opravljati najnižje upravne enote in karitativna društva. Oddelek za socialno politiko je imel na razpolago 4.540.000 din. S tem zneskom nikakor ni mogel ugoditi vsem potrebam. Delo banske uprave je podprla v novembru in decembru država s tem, da je dala za javna dela 2.250.000 din.

ZASITA DECE, BREZPOSELNI, UJMI, IZSELJENIŠTVO.

Dečja doma v Ljubljani in Mariboru sta lani sprejela 198 otrok v oskrbo. Skupno je sedaj v oskrbi v mariborskem dečjem domu in v podeželju, kjer vrši dom nadzorstvo, 162 otrok, v ljubljanskem domu in v podeželju pa 205 otrok. V raznih zasebnih karitativnih zavodih vzdržuje banovina 74 otrok, v oskrbi na stroške banovine je torej skupaj 441 otrok. Pri rejnikih na deželi je bilo 218 otrok. Četrtno vzdrževalnih stroškov za te otroke krije banovina. V razna letovišča je bilo oddanih 554 otrok. Z mladinskimi skrbstvom se bavijo Vincencijeve konference, Elizabetne konference in druga taka društva, ki jih banska uprava v veliki meri podpira z denarjem. V Vajenskem domu v Kersniku, ulici v Ljubljani je 61 podpirancev, za katere plačuje banovina mesečno okrog 21.000 din. Razen tega podpira banovina vaje v Lichtenhurnovem zavodu in v Mariboru. Skupno se bo izdalo za vaje 134.000 dinarjev.

Brezposelnost je še vedno občutna med sezonskimi delavci. Za neposredno podpiranje brezposelnih je dobila Borza dela 50 tisoč din. Raznim dobrodelnim društvom je dala banovina 622.000 din podpore, posameznikom in družinskim očetom je bila dana podpora v 1080 primerih v skupnem znesku 430.456, nekaterim občinam je bilo nakazanih 27.000 din, za prehrano siromakov 13.587 din, invalidom 20.000 din. Skupno je bilo izdano iz bednostnega fonda za siromake in brezposelne 1.113.043 dinarjev.

Poplava v srezih Ljutomer, Murska Sobota in Lendava je povzročila za nad milijonov din škodo, škodo po toči v srezih Brežice, Krško, in deloma Kamnik in Škofja Loka cenijo na 30 milijonov din. Srežem in občinam je banovina nakazala za škodo po ujnih 480.000 din, posameznim oškodovancem pa skupaj 400 tisoč dinarjev.

Lani je odšlo v prekomorske dežele 550 oseb največ v Ameriko (423). Večina teh je bila na obisku v domovini. Prvič se je izselilo samo 182 oseb. Na sezonsko delo je odšlo v Francijo 2644 oseb, v Nemčijo za 4352 oseb. Zelo živahno je bilo povpraševanje glede možnosti zaposlitve v tujini.

LJUDSKO ZDRAVJE — BOLNIŠNICE

V vseh bolnišnicah primanjkuje prostora za nastanitev bolnikov. V sedmih banovinskih bolnišnicah se oskrbuje dnevno okrog 1600 bolnikov. Sprejetih je bila lani v vseh bolnišnicah skupaj okoli 34.000 bolnikov. Za razširitev bolnišnic namerava banovina najeti pri Osebnem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu posojilo 60 milijonov din. Obisk bolnišnic narašča od leta do leta kar je posledica obubožanja prebivalstva, zlasti srednjega stanja. V hiralinah in Vojniku in Ptujju je prostora za 364 hiralec Obe sta stalno zasedeni Hiralinca v Gornji Radgoni se ni otvorila. Od izdatkov v bolnišnicah od pade 72% v breme banovine in samo 28% krijejo bolnišnice same iz plačilnih oskrbnih stroškov. Lani je bilo vložnih 14.000 prošenj za odpis oskrbnih stroškov.

Število samostojnih zdravstvenih občin se je zmanjšalo na 7. Število združenih zdravstvenih občin pa se je zvišalo na 119. Ljudje na deželi se čedalje bolj zatekajo k banovinskim zdravnikom, ker ne zmorejo izdatkov za zasebno zdravniško pomoč. V l. 1938-39 bo potrebno za poravnavo računov za zdravila za siromake v zdravstvenih občinah okrog 1.500.000 din.

Pri čuvanju ljudskega zdravja sodeluje banovina po svojih močeh z široko zasnovano akcijo, ki jo izvaja Higijenski zavod in njegove ustanove v banovini.

Banovinska zdravilišča na Gorniku, v Rogški Slatini in v Dobri se vzdržujejo sama. Prenapolnjen je na novo ustanovljen Zavod za raziskovanje in zdravljenje novotvorb v Ljubljani. Banovina je lani ustanovila dve strnišni soli in sicer v Ljubljani in v Mariboru.

V odoče bo potrebno napraviti sistematični načrt, po katerem bi se najvažnejši socialni in zdravstveni problemi Slovenije uredili in rešili.

GOSPODARSKI POLOŽAJ V SLOVENIJI

Iz poročila oddelka za trgovino, obrt in industrijo na zasedanju banskega sveta posnemamo:

Izboljšanje gospodarskega položaja, ki se je pokazalo po daljšem presledku v letu 1937, se v preteklem letu ni nadalje stopnjevalo, temveč je bilo v nekaterih gospodarskih panogah zlasti proti koncu leta celo v nazadovanju. Dvigu cen poljedelskih pridelkov ni sledilo povečanje kupne moči širokih plasti prebivalstva. Do čim je bil položaj v tekstilni industriji zadovoljiv, je nastala v lesni stroki zopet stagnacija, zlasti v izvozu. Tudi v železarski in usnjarski industriji je nastopilo nazadovanje. Premogovniki so bili dobro zaposleni. Mala in velika trgovina ter obrt so se morali boriti s težkimi. Obrtniki je v slabem položaju zaradi konkurence, obremenitve z javnimi dajatvami in pomanjkanja cenovnih kreditov. To velja zlasti za gostinstvo. Izvozna trgovina s hmeljem in sadjem je trpela zaradi slabšega pridelka, trgovina z živino pa zaradi tujinskih bolezni. Lani v Sloveniji ni bilo več gospodarske konjunktive.

V obrti je bilo 864 več prijav kakor odjav, konkurzov je bilo 15, prisilnih poravnav pa 38. Banske uprave je izdala lani 67 obrtnih dovolil. Avtobusnih podjetij je bilo 52 na 75 povozil in dolžni 2181 km. Številne so bile pritožbe glede sušnarstva,

ki ni samo pojav gospodarskega, temveč tudi socialnega značaja. Tudi krošnjarstvo je pojav, ki zbujala stalne pritožbe. Število delniških družb je ostalo isto, namreč 89, od teh je 14 denarnih zavodov, 75 pa je industrijskih, trgovskih in prometnih družb. Poleg banovinske hranilnice v Ljubljani in Mariboru s podružnicami v Celju je v banovini 27 občinskih in okrajnih hranilnic, od katerih jih je 15 pod zaščito. Položaj denarnih zavodov se je nekoliko zboljšal. Nova uredba o občinskih hranilnicah vsebuje nekaj določb, ki bodo v kvar našim hranilnicam.

Lani je bilo 41 strokovnih tečajev, katerih se je udeležilo 1092 moških in 104 žensk. Državni zavod za pospeševanje industrije in obrtništva je podelil obrtnikom v Sloveniji podpor za nad 150.000 dinarjev.

STROKOVNO SOLSTVO — TURIZEM

Strokovne šole v banovini so v veliki meri odvisne od kreditov banovinskega proračuna. V šolskem letu 1937-38 je bilo na osmih strokovnih šolah v Sloveniji 1943 učencev, v šolskem letu 1938-39 pa jih je 1885. Največ učencev ima Državna tehniška srednja šola v Ljubljani, in sicer 580, za njo pa pride po številu učencev Državni osrednji zavod za ženske domače obrt s 426 učenkami.

Važne so strokovne nadaljevalne šole. Občin strokovnih nadaljevalnih šol je v banovini 37 s 4593 učenci in 372 učitelj, specialnih strokovnih nadaljevalnih šol je 8 s 1272 učenci in 99 učitelji, trgovskih nadaljevalnih šol je 10 s 689 učenci in 62 učitelji, občasnih strokovnih tečajev je bilo lani 25 s 831 učenci in 81 učitelji. Skupaj je v banovini 80 strokovnih nadaljevalnih šol s 7385 učenci in 614 učitelji. V primeri z letom 1937-38 se je število teh šol zvišalo za 4, število učencev pa za 604. Te šole morajo vzdrževati občine, podpira pa jih banska uprava in Zbornica za TOI. Od učiteljev na teh šolah je 278 ljudsko, šolskih učiteljev, strokovnjakov pa 118, med temi 54 obrtniških mojstrov.

Turizem v banovini je napredoval kljub temu, da mednarodna politična napetost ni imela ugodnega vpliva na turistično sezono. Slovenijo je obiskalo lani 137.377 tuzemcev in 60.410 inozemcev, nočnih je bilo 1.067.147.

Celotni povisek proračuna oddelka za prihodnje proračunsko leto znaša 391.323 din, od katerega odpade 74.675 din na osebe, 317.150 din pa na stvarne izdatke. V prihodnjem proračunskem letu se mora prenoviti dvorazredna tekstilna šola v Kranju in štirirazredno srednjo tekstilno šolo. Prizadevanje naših ženskih društev je, da se ženska šola v Ljubljani osamosvoji in postane poseben zavod s svojo ravnateljico, kakor določa zakon o ženskih obrtnih šolah. Šola Državnega osrednjega zavoda za ženske domače obrt naj bi se preimenovala v oddelke ženske obrtne šole. Misliiti je treba tudi na ustanovitve državne ženske obrtne šole v Mariboru, Celju in Ptujju.

Banovinsko poklicno svetovanje in posredovanje je treba izpopolniti in organizirati tako, da bo kos svojim važnim nalogam. Obrtno-pospeševalno delo ni smotno organizirano. Proračunske postavke za pospeševanje turizma so v predlogu zvišane za 195.000 din na 880.000 din. S tem kreditom bo mogoče kriti le del najvažnejših in najnujnejših potreb.

Smučarski maraton v Zakopanem

Davi ob 9. je bil start za vztrajnostni tek na 50 km — Jutri bo svetovno prvenstvo končano s skoki

Zakopane, 18. februarja. Tudi danes je bilo lepo vreme, ki je v smučski stadion, kjer je bil start za smučarski maraton, tek na 50 km, privabilo veliko število gledalcev. Razen poljskim tekmovalcem, katerim je veljal vzpodbudni krik, so bili deležni posebne pozornosti tudi Finci, ki jih splošno smatrajo za favorite v tej najtežji preizkušnji smučarjeve vztrajnosti. Velikega odobravanja so bili deležni tudi Jugoslovenci, ki so postavili z izjemo Poljakov, največ maratoncev med vsemi sodelujočimi narodni.

Malo po deveti uri je starter odpustil prvega tekmovalca od 68 prijavljenih, Poljaka Sikoro, kateremu so v enominutnih presledkih sledili ostali. Nad eno uro je trajalo, preden se je poslednji podal na 50 km dolgo pot. Kot drugi je bil na vrsti nemški pravak Leupold, takoj za njim pa eden favoritor, Šved Stenvall, ki je kot drugi član švedske stafete prehitel vodečega Finca in predal pred njim ter dosegel drugi najboljši čas dneva. S startno št. 10 je osmduh Švica Sönderregger, ki je bil lani v Lahtiju na 57 mestu in tretji najboljši Srednjeevropec. Sledil mu je visoki favorit današnjega teka, znameniti Finac Kalle Jalkanen, lanski zmagovalci v Lahtiju s časom 4:06:09. Živahni vzklili so nato veljali št. 16, Švedu Pahlinu, tretjeplasiranemu na 18 km in v stafeti. Sledil je Norvežan Gjöslin, nato pa naš poručnik Crnobori S št. 24 je odhitel po smučini favorit za najboljšega Srednjeevropeca, Italijan Vincenzo Demež. Za njim je startal ob 9:25 naš Lovro Zemva, 3 min. pozneje pa spet eden finskih pravakov. Juho Kurikkala, zmagovalci na 18 km, v Lahtiju pa na 50 km sedmi. Za tem je sledila trojica Jugoslovenov, Petrič, L. Klančnik in Knific, s startnimi štev. 30, 32 in 34. Minuto za Knificem je osmduh Karpinen, ki je v finski stafeti dosegel najboljši čas dneva in 2. mesto na 18 km. Temu je sledil Šved Hägund, malo kasneje pa up Norvežanov, Lars Bergendahl, tretji v Lahtiju. Teji odločni trojici so dajali največ izgledov, ker so bili tako tesno skupaj. Sledil je naš Mrak s slabimi nadami, da se bo držal prednikov. Številka 41 je bil spet eden neizpriljive finske garde, Tjaninen, deveti predvčerajšnjim na 18 km in šesti na 50 km v Lahtiju. Sledil je Comfortola, lanski najboljši Italijan in peti Srednjeevropec. Naš Knap, ki je startal za njim, ima torej dobro vodstvo št. 50 je bila spet finska veličina, Pekka Niemi, lanski četrti v Lahtiju in letošnji šesti na 18 km. Točno ob 10 je starter odpustil našo največjo nado, Franca Smoleja. Lani je v Lahtiju zasedel 30 mesto in bil drugi med Srednjeevropci. Kdo ve, če mu bo danes uspelo isto? Smolej je bil med poslednjimi startujočimi.

Poznavalci trdijo, da bo prva prispela na cilj št. 11 (Jalkanen) in sicer okrog 13.15, torej po 4 urah.

Jutri bodo končane letošnje tekme FIS s samostojnimi skoki na skakalnici, ki po rezultatih treninga kaže, da je za planiško največja in najboljša v Evropi. Prijavljenih je 68 skakačev, ki pa bržkone ne bodo vsi nastopili. Na nobeni prireditvi FIS še ni bilo zbranih toliko najresnejših kandidatov za prvo mesto kakor tokrat. In med to odlično družino je pripadla našemu Karlu Klančniku nehalna naloga, da skače kot prvi. Že tretji naslednji je najmlajši znameniti bratov Ruud Asbjörn, lanski zmagovalci v Lahtiju in tudi letos med favoriti. Neposredno za njim skače — kljub nasprotujočim vestem — njegov brat Birger. Tema favorita sledi še dolga vrsta drugih enakovrednih. Od Norvežanov imenujemo le še tretjega iz Lahtija, Hilmarja Myhra in Kongsgaarda. Švedi pričakujejo največ od Svena Eriksona, mnogo si pa tudi obetajo od mladega Sellina. Finski favoriti je še vedno Lauri Valonen, ki pa se bo na tej skakalnici težko uvrstil med prve.

Odlično so zastopani Poljaki in menda edini, ki lahko razen Norvežanov računajo na zmago. Njih idol je Stanislaw Marusarz, ki smo ga že videli v Planici in ki je lani v Lahtiju le po zaslugi sodnikov prišel ob prvo mesto. Njihov tajni pa je 16letni junior Jan Kula, ki je na treningu edini preskočil 80 m in se njegovi daljavi 85,5 m ni mogel nihče pri-

bližati. Krepko orožje Poljakov so nadalje Andrej Marusarz, Luszczek, neugnani stari borec Bronislav Czech in pa mladi Wnuk, ki se je izkazal že v kombinaciji. Dobre nade imajo tudi Nemci z bivšimi Avstrijci in Čehoslovaki. Na prvem mestu moramo imenovati Josipa Bradla, največjega junaka Planice in svetovnega rekorderja s 107 m, ki je bil že lani v Lahtiju četrti. Dalje odlična suetska Nemca Hans Lehr in Berauer in »rajhovci« Haeckl, Haselberger, Meergans in Kraus. Tudi ti lahko računajo na boljše mesta. Za odličnega zastopnika srednje Evrope velja tudi Švicar Paterlini.

V tako odlični in izenačeni konkurenci je nemogoče predvidevati zmagovalca. Sodniki so postavljeni pred težko nalogo, kajti pričakovati je, da bodo med temi velikani najlepše smučarske panoge odločevali že desetinke točke. Gotovo je eno: jutrišnji skoki bodo največja atrakcija letošnjih FIS tekem.

Spričo takega položaja ni mogoče pričakovati, da bi se zastopniki Jugoslavije povzpeli na vidneje mesta, zlasti, ker niso vajeni tako velike skakalnice. Če ne bomo brali imena Klančnik, Bevc in Palme čisto med zadnjimi, temveč v začetku druge polovice, bomo več ko zadovoljni.

Včeraj je bil v Zakopanem tek vojaških patrol na 25 km, združen s streljanjem. Sodelovalo je 5 držav s patrolami 4 vojakov. V začetku so vodili Švedi tesno pred Nemci in Poljaki, proti koncu pa se je razvila ogorčena borba med Nemci in Švedi, ki ji ostale patrolje niso bile doračile. Zmagala je nemška patrolja z malo razliko pred švedsko, ki so ji v večjem presledku sledile poljska, italijanska in finska.

Lep učiteljski zbor

Škofja Loka, 17. februarja. Po dvomesečnem razstanku se je zbralo učiteljsko škofjeloško okraja v ponedeljek zopet na svojem stanovanjskem zboru, ki je, kakor vsi prejšnji potekal v soglasnem gledanju na stanovska, šolska in obče prosvetna vprašanja. Izredno lepo obiskani zbor — preko 40 učnih oseb — je otvoril in vodil društveni predsednik, učitelj iz Škofje Loke, Debeljak, ki je po uvodnem nagovoru prešel na dnevni red.

Solski upravitelj iz Železnikov g. Edvin Clemente je predaval o astronomiji. Njegov izvajanje so žela veliko pozornost in nedeljeno odobravanje. Slog njegovih izvajanj je bil povsem drugačen, kakor smo ga vajeni. Govornik je razpravljal o vseh nebesnih telesih, zlasti mnogo o soncu, luni, planetih, zvezdah stalnicah in kometih, nadalje o utrkkih, meteoritih, o sozvezjih, o zvezdarnah, o zemljepisni legi itd. Predavanje je toliko bolj pritegnilo, ker je bilo prikazano vse s slikami, torej nazorno, kakor nalašč za poznejšo uporabo v šoli.

Izredno situacijsko poročilo je podal g. Zeljko Kriznar, ki je povedal, da se bliža doba, ko o brezposelnosti učiteljskih abiturientov ne bo več govora, ker bodo vsi nameščeni. Opisal je delo sekcij za ureitev mnogih pravnih, materialnih in društvenih stanovskih zadev.

Kot odbornik Učiteljske Samopomoči je govoril g. Debeljak Vojteh in je podal kronološko sliko vseh dogodkov, ki jih je spravil na dan pravilnik ministarstva za trgovino in industrijo. Učiteljsko si svojih socialnih ustanov ne bo pustilo vzeti, ako pa bi moralo priti do likvidacije naših človekoljubnih ustanov, naj od prizadetih skaj nihče ne pričakuje, da bi bili dovezetni splošni se za kako dobovotorno akcijo, pa naj bi potekala iz kateregakoli naslova. Ako ne smem pomagati svojem stanovskemu tovarišu potem je povsem prirodno, da tudi drugim ne bom. V nedeljo zvečer je odpotovala v Beograd vsedržavna delegacija pod vodstvom višjega državnega tožila g. dr. Luke Kravine, ki bo skušala na pristojnih mestih pojasniti nevdržnost sedanjega pravilnika. H koncu je govornik naglašal da malodušje nikakor ni na mestu. Učiteljska Samopomoč deluje v polnem obsegu naprej, opustilo se ne bo ničesar, kar bi moglo dovesti k čim prejšnjemu normaliziranju razmer v naših dobovotornih ustanovah. Za US je šel v Beograd njen predsednik g. Ivan Kocjančič.

Na izstavitvi in lastnih dognanjih zgrajeno je poročal potem o zemljepisnih gosp. Ivan Grum, ki bo izdelal zemljevid škofjeloškega okraja s izohipsami in velik tako, da bo služil kot stenski zemljevid. S posebno pozornostjo so navzoči ogledovali zemljevide Jugoslavije, s posebnim ozidrom na klimo, industrijo, vere itd. Splošno je bila izražena želja, naj bi se zemljevidi, ki bi služili kot izvrstno učilo, razmnožili za vse šole loškega okraja.

Med predlogi je bilo sklenjeno, da se bo učiteljsko loškega okraja udeležilo polnoštevilno manifestacijskega zbora prihodnj. mesec v Ljubljani, češkim brezposelnim tovarišem bo prispevalo iz društvene blagajne, vsak organiziran učitelj bo prispeval še posebej najmanj 5 din, uvedla pa se bo nabiralna akcija tudi med neorganiziranimi. Za poverjenico MM je bila izvoljena škofjeloška učiteljica gđc. Alberta Pagonova. Po razgovoru o notranjih društvenih vprašanjih je bil zbor opoldne zaključen.

Gostovanje V. Podgorske v Beogradu

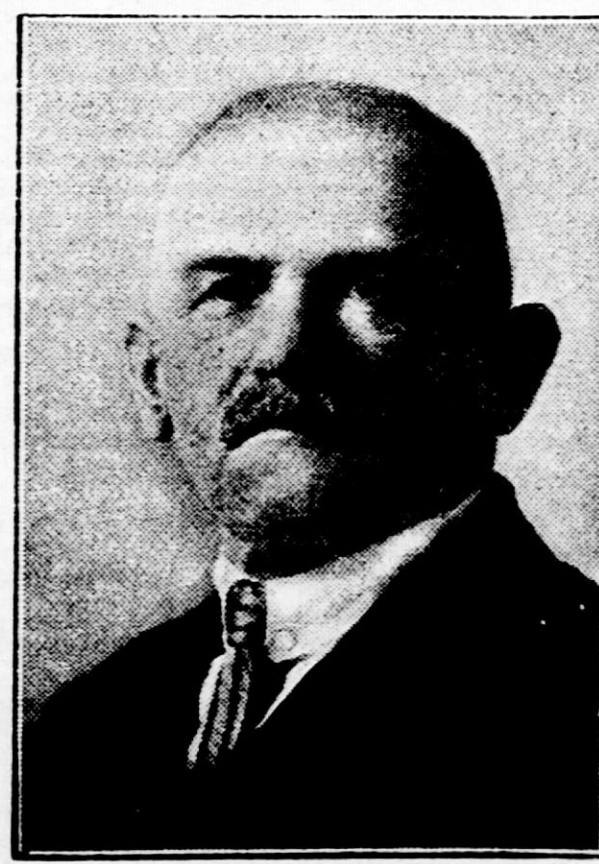
Ljubljana, 15. februarja. Naša rojakinja Vika Podgorska je te dni gostovala v Beogradu na odr. Narodnega pozorišta, in sicer v glavni ženski vlogi Langerjeve drame »Štev. 72«. Dosegla je izreden uspeh. »Politika« poroča: »Publika je pozdravila igralko tako navdušeno kakor že davno ni bil pozdravljen pri nas noben umetnik. Po prvem dejanju je vse občinstvo vstalo in z gromovitim plaskanjem priključilo pred zastor prvakinjo zagrebške drame. Ga. Podgorska je bila nenavadno ginstna in razburjena. Ker to ni bil običajen aplavz, temveč vihar navdušenja. Umetnica ni vedela, kaj naj počne in se je razjokala. Aplavz je trajal združena deset minut. Publika je plaskala, a igralka je jokala in pobjegla v garderobo, kjer so jo mirili člani uprave ter tovarišice in tovariši... Beograjska publika ni pozdravila samo odlične umetnice, ene najboljših v državi, nego je hotela izraziti tudi veliko zadovoljstvo, da je prišla v beograjsko družbo predstavnica umetnosti Zagreba.«

Tudi nas veseli veliki uspeh Slovenke Vike Podgorske, žene Hinka Nučiča, biv. se članice mariborskega gledališča. Ker se drama »Štev. 72«, češkega avtorja pripravlja tudi v Ljubljani, bi želeli, da gostuje ga. Podgorska tudi pri nas. Sploh je čudno, da je na našem odr. že dolgo nismo videli, čeprav je ostala zvesta svojemu narodu in prihaja redno vsake poštice s svojim soprogom v Slovenijo. Že dvakrat je uživala mir v Zireh.

Jože Jerše 80 letnik

Ljubljana, 18. februarja. Razmeroma čil in zdrav je praznoval te dni 80letnico svojega vsebine in dogodkov polnega življenja, upokojeni sodni nadpaznik g. Jože Jerše, stanujoči na Poljanski cesti 11. Rodil se je naš jubilar, ki je stalen čitatelj naprednih listov, narodnik »Slov Naroda« pa že dolga leta, v Krumperskem mlinu v Dobu pri Domžalah, kot 14letni deček pa je že prišel v

Ljubljano, kjer se je izučil četrstarske obrti. Takoj po končani učni dobi je kot mlad pomočnik krenil v širni svet in delal v Celovcu, Leobnu, na Solnograskem, na Tirolskem, v Monakovem, na Češkem in na Ogrskem. Jeseni leta 1890 je bil potrjen k vojakom, kjer je služil pri »kranjskih Janezih« na Dunaju, zadnji dve leti pa v Ljubljani. Preden je sselkel vojaško suknjo je podjetni in nadarjeni mladenič napredoval do vodnika. Kmalu po odsluženem vojaškem roku je nastopil službo pomožnega paznika na Ljubljanskem gradu, kjer je ostal sedem dolgih let. Na Gradu je bila kaznilnica do leta 1895, in sicer za zločince, obsojene od 14 mesecev do do smrtne ječe. Na Gradu so bili kaznenci razdeljeni po obrtnih, ki so jih izvrševali. V velikih prostorih je bilo vedno mnogo krojačev, ki so izdelovali vojaško obleko in za zasebne, večje število tkalcev, mizarjev in čevljarjev, tako da je bila kaznilnica kakor velika tovarna. Nevtrni jetniki so bili pomešani z drugimi in so se enkrat v spalnici uprli vsi jetniki. Zabarikadirali so vrata s posteljami ter slamo in naji in so jih pazniki le s težavo ugnali.

Zobni kamen bo odstranjen v najkrajšem času!

Sargov KALODONT proti zobnemu kamnu

Naš jubilar ve povedati mnogo zanimivosti iz stare Ljubljane in se spominja tudi raznih nevarnih zločinov. Z Gradu je odšel kot paznik I. razreda v jetnišnico na Zabjek, kjer je nadziral kuhinjo. Okrog polnoči na 14. aprila, ko se je zamajala l. 1895 zemlja in je potres prizadel Ljubljani silno škodo, se je že pri prvem sunku nadpaznik Jerše hitro oblekel, postavil žemico in tri otročice med vrata, sam pa stekel v kaznilnico, kjer je poskal ključe in skoro vse prestrašene kaznence izpuštil na zaprti dvorišče, ženske pa spravil v sobo za preoblačenje, kjer so bili zidovi trdni. Brž je tudi obvestil vojaško oblast, ki je postavila pred kaznilnico vojaško stražo. Za svojo odločnost in duhaprisotnost je bil naš jubilar takrat pohvaljen in je tudi prejel zaslužni križec. Leta 1902 je bil Zabjek opuščen kot jetnišnica in se je tudi Jerše preselil v poslopje novega sodišča. V naporni službi jetniškega paznika je držal Jerše polnih 40 let, nakar šele je stopil v zaslužni pokoj, ki naj ga uživa še dolgo vrsto let v miru, zdravju in zadovoljstvu!

Tragična smrt rudarja

Trbovlje, 17. februarja. V četrtek zvečer okrog 21. ure, tik pred zaključkom popoldanskega delavnika rudarjev, se je pripetila v vzhodnem obratu težka nesreča, katere žrtev je postal mladi rudar Friderik Alauf. S tovarišem Pavelškom štetanom sta prevažala z bencinsko lokomotivo s premočnim napolnjenim vozilom po tiru iz jame vzhodnega obrata do jaska III na Gvido obzoru. Pavelšek štetan je bil motorovodja in je stal ves čas na bencinski lokomotivi, dočim je bil ponesrečenec kot vozač spremljevalec vlaka, ki je običajno na zadnjem koncu vlaka. Ko je ob času nezgode pripeljal vlak do rudniške naselbine na Gvidi, je Alauf nenadoma prihitel ob progi in skočil preko tira pred vozečo bencinsko lokomotivo. Pri skoku pa se je Alauf po vsej priliki spodtaknil ob tračnice in padel.

Motorovodja je v zadnjem hipu sicer opazil Alaufa, toda bilo je že prepozno; stroja ni mogel več ustaviti. Lokomotivo je ponesrečenca pritisnila in mu prizadelala zlasti težke notranje poškodbe, katerim je po prevozu v tukajšnji bolnici z rešilnim avtomobilom podlegel. Zakaj je nesrečni Alauf tik pred vozečim strojem hotel preskočiti progo, tudi njegov tovariš ne more pojasniti in je odgovor na to vprašanje ponesrečenec vzel seboj v pretni grob. — Pokojnika, ki je bil med svojimi tovariši zelo priljubljen, ohranimo v lepem spominu. Svojemom naše iskreno sožalje.

Krvav pretep

Brežice, 17. februarja. Pri nas je ljudstvo mnenja, da je petek slab začetek, da bo pa tako slab, niso niti najmanj slutili gostje, ki so se zabavali pri dobri kapljici evčeka. Zbrali so se v petek, 27. preteklega meseca moške in fanje iz Stare vasi Vidma in Sotelskega v gostilni Arnešk Kristine na Vidmu pri Brežicah. Med precejšnjim zauživanjem alkohola so ves večer prijetno minevale urice, ko se nenkrat dvigne s svojega sedla š. Pavel ter brez poudka kot obseden prične prekinjati in se hudovati na navzoče goste, češ, da bo vse poklal in pobil. Nikomur ni bil znan vzrok, ki je privedel Pavla do te besnosti. Vinski bratci so ga pričeli na vse načine miriti, češ, da mu ni nihče storil nič zalega, da naj zopet pomirjen sede in prestane z grozljami in prekinjanjem. Pomirjevanje pa je Pavla tako razkačilo, da je skočil iz gostilniške sobe v kuhinjo, kjer je vzel z mize izpred gosta doblj kuhinjski nož in stopil z njim v vežo. Njegov tovariš I. Jože pa je v tem času zapustil sobo z namenom, hoteli oditi na dvorišče. Čim pa je Jože napravil par korakov od vrat, ga je brez vsakega poudka napadel z nožem mi roki Pavle ter ga zabodel enkrat v hrbet, nato pa ga se obrezal po licu. Potem je pustil svojo žrtev krvavečo na tleh, sam pa je korajžno stopil med vrata gostilniške sobe ter grozil s krvavečim nožem v roki prejšnjim svojim prijateljem in sopivcem: »Vse bom poklal, le pridite sem«. Pri tem pa je bojevitost mahal z nožem na vse strani okoli sebe.

Navzoči so po prestani opustosti pozvali Pavla, naj se vendarle končno umiri in odloži takoj nož, ali pa da takoj izgrede gostilne. Kljub pozivom pa se Pavle le ni dal ugnati. Zato se je najpogumnejši fant iz družbe odločil ukrotiti ga. Urno je pograbil bližnji stol ter z njim stopil k Pavletu, ga brž ujel med noge stola ter tako onemogočil mahanje z nožem. Tako ga je odrazil iz gostilne na dvorišče, kjer se je odigraval neprijeten dogodek pri obračunavanju z vročerkvnm Pavletom, ki niti na dvorišču ni prenehal z izvajanjem in mahanjem z kuhinjskim nožem, dasiravno je bil ves obkrojen od fantov. Ni miroval dokler ga ni nekdo s prav krepkim udarcem po glavi omamil. Potem je presenečeni Pavle dobil še več udarcev po hrbtu in glavi, da se je nezavesten zgrudil in obležal. Zalogra je bila s tem končana in se je takoj nato vrnil sprevod v občinsko bolnico v Krško kjer so oba poškodovanca obvezali in jima ohladili od alkohola razgreti glavi.

Kaj Ljubljanci čitajo

Manjše zanimanje za sodobno tendenčno nemško literaturo, večje za znanstvene knjige

Ljubljana, 18. februarja. Za šentjakobsko je v Ljubljani največja in najbolj obiskana javna Delavska knjižnica, ki je bila ustanovljena 1. 1926 in ob stoji torej že 13 let ter je v tej dobi postala važno prosvetno in kulturno ognjišče ročnih in duševnih delavcev. V preteklih tednih smo pisali o telesnih potrebah Ljubljancov, kakor se kažejo v številnih o zaužitju količini živil, pižame in tobaka, sledeči podatki, ki nam jih je dal vodja Delavske knjižnice g. Cihl stekel, pa pričajo o duševnih potrebah in zahtevah Ljubljancov.

Delavska knjižnica je ustanovil prosvetni odtsek Delavske zbornice, g. Stukelj je bil med ustanovitvi knjižnice in jo upravlja z uspehom tudi kot prosvetni referent Delavske zbornice. V teku lanskega leta je knjižnica izposodila 62.985 knjig, večinoma Ljubljancem. Največ je bilo izposojenih nemških knjig, in sicer 30.444, a številno izposojenih slovenskih knjig ni dosti manjše — 30.214. Srbohrvatskih knjig je knjižnica izposodila samo 1607, francoskih, angleških in v drugih jezikih pa 720.

Predvsem se človeku vsili vprašanje, kakšne knjige si ljudje izposojajo in jih čitajo. Vsebinska izposojenost knjig odkriva okus in duhovno orijentacijo izposojevalcev. Znanstvenih knjig so izposodili 7332, torej okrog 10% vseh izposojenih knjig, leposlovnih in drugih pa 55.653.

Trenutno je med izposojevalci največ zanimanja za Prešerna, ne samo za njegove poezije, temveč tudi za Kidričeva dela o Prešernu in za romane o Prešernu. Sicer pa se vedno vodi Cankar, za njim pa Jurčič, ki ga posebno rada čita mlada generacija. Miško Kranjc, Bevk, Tavcar, Finžgar, Pregelj, Kersnik, Vladimir Levstik, Kraigher, Jus Kozak. V zadnjem času se bilo dokaj povpraševanja po Vladimiru Bartolu in Rudolfu Kresalu. (Bartolove novele, roman Alamut, Kresalov Student Stefan). V svetovni literaturi vodijo klasični, v ruski na primer pa še vedno Tolstoj, Dostojevski, Gorki in Gogolj. Knjižnica še vedno obilno izposoja tudi Haskovega Švejca, čeprav je že dolgo od tega, odkar se je vstopovod čitalo o tem delu in opozarjalo bralece nanj.

Zelo radi si Ljubljanci izposojajo prevode iz vseh svetovnih literatur, najbolj priljubljeni so prevodi, ki ne obsegajo več kot 500 strani v eni knjigi. Predebeli ali pretanki knjigi pri povprečnih bralecih nima sreče. Dobrih prevodov v dveh ali treh knjigah se tak čitalec nerad loti. Včasih se dvigne zanimanje za kakšno knjigo zaradi filma in tudi moda igra veliko vlogo pri izposojanju. So dela, ki pridejo nekako v modo in povpraševanje po

njih je nenadoma veliko. Dobra reklama in drugi činitelji naredijo včasih knjigo aktualno, dobre knjige pa, ki jih nihče ne lansirajo, morajo spati nepravilno spanje na policah.

Med drugimi narodi vodijo Aglezi, Nemci so pa močno zastopani, zanimanje vlada le še za nemške emigrante. Najbolj priljubljeni med temi so Arnold in Stefan Zweig, Thomas, Heinrich in Klaus Mann, izmed v Nemčiji živečih pisateljev je najbolj čitan Hans Fallada. Sicer pa je nemški književni trg natrpan s samo tendenčno literaturo, ki za nas ni užitna. »Glasje, šaltunga« je povzročila, da izhajajo vredna nemška dela zdej na Holandskem, v Švici in v Franciji. Do nedavnega je bila tudi češkoslovaška pribežališča literarnih ustvarjalcev.

Od češkoslovakov je najbolj priljubljen Karel Čapek, veliko je tudi povpraševanje po nordijskih, francoskih in celo po madžarskih pisateljih. Uveljavili se je zlasti Madžar Földes Jolan, pa tudi Körmei (v nemškem prevodu). Med Francozi so na prvih mestih Mauris Jules in Roland Romains, pa tudi starejši, kakor Zola, Hugo, Balzac. Zelo čitan je lanski Nobelov nagrajenec Martin du Gard.

V primeru z 1. 1937 je število izposojenih knjig nekoliko nazadovalo. Lani je bilo več lepega vremena, sonce pa ni v prid razvoju duševne kulture, pozornost ljudi pa je tudi zavzelo politično dogajanje v zvezi s češkoslovaško. Naraslo pa je število izposojenih znanstvenih knjig, vendar se znanstvenih knjig še vedno premalo izposoja. Okus občinstva, ki si knjige izposoja, se v bistvu ni izpremenil. Najmanj gre poezije in dramatične, med poeti vodi Oton Župančič, med dramatikami pa Cankar in Župančičevi prevodi Shakespeara. Izposojevalci so iz vseh družabnih slojev, ročni in duševni delavci, kovinarji, tipografi, trgovski pomočniki, obrtniki, akademiki, uradniki, učitelji in profesorji itd. V knjižnici se pozna najbolj razlika med moškimi in ženskimi. Ženske ne čitajo knjig ki nimajo tesne zveze z njenim življenjskim položajem. V leposlovju čitajo ženske zlasti družabne in ljubavne romane in povesti, moški pa kriminalne, vojne, zgodovinske, fantastične in humoristične romane in povesti. Mladina še vedno najraje prebira pustolovne, junške zgodovinske in kriminalne romane. V socialnem pogledu je manj razlika nego med spoloma. Tu se kaže razlika predvsem v stopnji izobrazbe, okus pa je nekako isti. Poezije si izposojajo večinoma samo dijaki, v leposlovju prevladuje zanimanje za pripovedništvo, ljudje hočejo danes čitati predvsem romane.

dinarjev na uro, da bi ustrezala življenjskemu minimumu štirihlanske družine.

Pri razpravi o delavskih medah bi se morali vselej posluževati indeksa stroškov življenjskih potrebščin za presojo upravičenosti delavskih ali delodajalskih zahtev.

Smučarjem v premislek

Ljubljana, 18. februarja. Smučarji letos nimajo sreče, prav za prav nas zasleduje smola že kar stalno. Že smo mislili, da nam bo letos usoda naklonila dobro zimo s primerno količino snega, pa so nam naše nade s snegom spalele po vodi. Privrženec in čestilec belega sporta je vsako leto več, snega pa vsako zimo manj. Redke so nedelje, ki bi dovoljevale ljubljanskim smučarjem smuko v neposredni bližini in okolici Ljubljane. Večina zimskih sportnikov je navezana na nedeljske izlete na Gorenjsko ali v Kamniške planine. Vendar si te izlete materialno šibkejši že težko privoščijo in tudi tistim, ki bi porabili vsako nedeljo za izlet v kraje, ki so s snegom obilneje obdarjeni, se tura ne izplača v tej meri, kakor bi želeli. Recimo, da zapade sneg na Gorenjskem že sredi decembra, potem ima ljubljanski smučar okrog 3 mesece sneg na razpolago za svoje nedeljske izlete, to se pravi 12 do 14 dni skupaj s prazniki. Na vsak izlet odpade okrog 6 ur vožnje po železnici, 4 do 6 ur pa smuke. Stroške za tak nedeljski izlet lahko računamo po

30 din za vožnjo in 30 din za prehrano, torej za 12 izletov 360 din za vožnjo in 360 din za prehrano. To so razmeroma veliki stroški in napori za malo časa uživanja. Pri tem so pa še vmes slabe nedelje in potem mine zima pa si imel v vsem samoparkar smučati na nogah.

Ta nedostatek bolj preračunljivi in previdni smučarji odpravijo na enostaven način: kdor si hoče zimsko veselje, solnce, zraka in smuke v polni in najbolj izdatni meri navzati, si izbere eno naših zimsko sportnih središč kot sedež za daljše bivanje in ima tako za isti denar dvojno dobiček: prvi si prihrani izdatke za številne železniške vožnje, drugi ima na razpolago še enkrat toliko časa za smuko oziroma morebitne ture. Za smučarje — najsi bo začetnik ali izveščane — je ena najbolj privlačnih točk naša lepa Komna. Tu ima vsak navdušen privrženec zimskega sporta dovolj prilike, da si nabere užitek po mili volji in to za tisti denar, kot bi ga sicer porabil, če bi si privoščil zimsko veselje v malih porcijah v obliki nedeljskih izletov. Zaradi tega je vsakemu svetovati, naj si zagotovi svojo zimsko »sezono« s tem, da si izbere Dom na Komni kot primerno zimsko postojanko za daljše bivanje, ker je to najbolj siguren in koristen način za izrazbo zimskega časa. Za letos velja to v podvojeni meri, ker je pri sedanjih snežnih razmerah za smučarje edini izhod in obenem (na želja): vsaj za 10 dni na lepo Komno. Ali ti prilike in možnosti res ne dopuščajo, da bi si privoščil tak dopust?

Posloplje za okoliško sresko načelstvo

Pojasnilo mestne občine na članek, objavljen v „Slov. Narodu“ v torek

Ljubljana, 18. februarja. V torkovski številki smo objavili daljši članek z vsestranskim podprtju zahtevu, da je treba čimprej zgraditi novo posloplje za okoliško sresko načelstvo v Ljubljani.

Članek tudi ugotavlja, da je mestna občina dolžna skrbeti za uradne prostore in za načelniško stanovanje, vendar pa mestna občina po izvajanju pisca članka ni upoštevala želj tedanjega sreskega načelnika, ko si je prizadeval, naj bi mestna občina kupila Zoisovo hišo za okoliško sresko načelstvo.

Da pa mestna uprava ne bi trpela krivice, radi objavljamo tudi pojasnilo z magistrata, ki ugotavlja, da se vprašanje zgradbe novega posloplja vleče skozi leta, toda vsa ta leta so ljubljanske občinske uprave po svojih močeh podpirale prizadevanja okoliškega sreskega načelstva za boljše uradno posloplje. V prvi vrsti je pa treba rešiti finančno stran te dolgotrajne zadeve. Radi težkih finančnih razmer mestna občina tega vprašanja nikakor ne more rešiti sama in je predvsem potreben prispevek države v smislu člena 194. zakon o notranji upravi v zvezi s dveh tretjih gradbenih stroškov. Članek sam navaja, da so stroški preračunjeni na okrog 42 milijonov din, če bi gradili posloplje po načrtih kr. banske uprave.

Po mislih pisca članka bi se to javno posloplje lahko gradilo v etapah, vendar bi moralo načelstvo dobiti najprej svoje posloplje, ker ga najbolj nujno potrebuje.

Pisec je tudi mnenja, da bi stroške mestna občina zmogla, saj ji po zakonu mora država vrniti dve tretjini stavbnih stroškov, to se pravi, če bi stavbni stroški znašali 9 milijonov, bi mestna občina morala prispevati samo 3 milijone.

Tak je predlog članarja. Vendar je pa v isti sapi povedal, da bi vse posloplje veljalo 42 milijonov in da je posloplje za 9 milijonov samo prva etapa te velike zgradbe.

Vso zadevo ima v rokah kr. banska uprava. Kot rečeno, je treba najprej rešiti finančno stran skupno z državo. Treba je pa hiet, ker cene naglo rasto in se je že s samim odlašanjem in zavlačevanjem uvedba načrta prav znatno podražila. Ko bo to vprašanje rešeno, se bo šele lahko govorilo o novem posloplju, sicer pa mestna občina sama tega vprašanja ne more rešiti, saj nima skupnega posloplja niti za lastne urade, ki so nekateri v takih prostorih, da je ljubljanskemu mestu gotovo prav tako potrebno novo magistratno posloplje. Članek namreč navaja, da je bilo posloplje okrajnega načelstva zidano pred približno 80 leti, zato naj pa tudi uradstva, da je bilo javno magistratno posloplje zidano pred 220 leti. Sam naj torej odloči in razsodi, kateri urad ima prednost za novo posloplje. Kljub temu pa mestna občina priznava, da je treba rešitev vprašanja novega posloplja za okrajno načelstvo čimprej urediti.

SPORT

Za prvenstvo Zasavja

Trbovlje, 18. februarja. Ob veliki udeležbi in krasnem vremenu se je vršila v nedeljo 12. t. m. smučarska tekma v slalomu za prvenstvo Zasavja na Mrzlici. Prvotno bi se imelo tekmovali v disciplinah alpske kombinacije, toda zaradi poslabšanja snežnih razmer se je moralo tekmovalstvo spremeniti v slalom.

Razen domačih tekmovalcev so sodelovali tudi člani mariborskega, gorenjskega in heograjskega podsaveza. Smučski odsek SPD v Trbovljah je nosen, kajti tokrat so se borili za prvenstvo člani klubov, ki še nikdar doslej niso nastopili v naših planinah, in sicer člani SK Bratstva z Jesenic in člani Društva planinarja južne Srbije iz Skoplja. Vseh tekmovalcev je bilo 20. Smučske prireditve v Zasavskih planinah postajajo vedno bolj privlačne, kajti smučarski tereni v naših planinah so po pravici ideali, da ima vsak smučar res pravi užitek. Zanimivo bi bilo ugotoviti vzrok izostanka Ljubljancem, katerih smučska tehnika gotovo tudi ne zостаja za tekmovalci drugih klubov in bi vsakekar lahko računali na uspeh. Zetle bi bilo, da se tudi Ljubljanci pridružijo v bodoče prijateljem naših planin, ki se vedno bolj množijo in ki prenašajo sloves in vtise o lepoti naših planin v najzuidnejše kraje naše velike in lepe domovine. Dolžina proge pri tekmi je znašala 350 m z višinsko razliko 170 m. Sneg je bil za slalom zelo dober, kajti ponoči je sneg zmrznil. Tekme je vodil tajnik odseka g. Baumgartner Jurij, tehnično vodstvo pa je imel v rokah g. Oldo Belin.

Naslov prvaka Zasavja je priobril g. Jelen Fric, član smučarskega kluba Celje. Njemu so sledili po vrsti Dvoršek SPD Celje, Cvišberger SK Bratstvo, Jesenice Knops, SK Celje, V. Bohinc, SK Bratstvo, Jesenice, Gnilščak, Trbovlje, Jerin, smučarski klub »Kum«, Trbovlje, Kus SPD, Trbovlje, Planinsek, SPD, Trbovlje, Rep SPD, Trbovlje, Plevčak, Gorjup, Majdič, vsi SPD Trbovlje. Izven konkurence Breznik, Celje, Zdravce, Laško in Šipek, Laško. Darila so prejeli prvi trije zlato, srebrno in bronasto plaketo smučskega odseka SPD kot pridelitelja. Tri krasne plakete so prejeli trije najboljši tekmovalci iz Trbovlj in sicer Gnilščak, Kus in Planinšek od podpredsednika kluba g. Hauca. Darilo g. dr. Baumgartna pa je prejel klub SPD Trbovlje kot klub z največjo udeležbo.

Organizacija je bila vzorna in so bili vsi udeleženci vseskozi zadovoljni. Želja vseh smučarjev pa je, da bi naše planine prav kmalu zopet pobelil sneg in omogočil izvedbo tekme za prvenstvo ljubljanskega podsaveza, ki jo že vsi željno pričakujejo.

Z Zidanega mosta

— Davica v Loku pri Zidanem mostu. Pred kratkim se je pojavila pri nas davica, ki se je lotila to pot doraslih ljudi. Za davico je umrla te dni 18letna cestarjeva hči Justina Gradišnik iz Loke. Njeno sestro Magdaleno pa so odpeljali v izolirnico celjske drž. bolnice. Hišo so kontumacirali.

— Nemčijo so odšli. Pred kratkim je odšlo iz naših krajev več domačinov v Nemčijo, kjer so zaposleni kot rudarji ali

industrijski delavci. Največ jih je šlo iz Lokavca, trije so šli iz Loke, pet pa iz Bostanja.

— Občni zbor SPD Zidani most. Posavska podružnica SPD Zidani most bo imela svoj redni letni občni zbor v nedeljo 26. t. m. ob pol starih pop. v gostini Cimperšek v Sevnici. Odbor SPD ljudno vabi članstvo, da se obnega zbora udeleži.

— Poštne pošiljke se ne dostavljajo. V zadnjem času primanjkuje na tukajšnji pošti zadostno število poštinih uslužbencev. Posledica tega je, da se poštne pošiljke ne dostavljajo v redu. Selska bivališča Briše, Spodnje in Zgornje širje sploh ne dobivajo dostavljenih pošilk. Vsakdo mora sam po nje na pošto Zidani most. Poštne pošiljke so se vedno dostavljale v ta zaselj, sedaj pa morajo železnice in kmetovalci sami na pošto. Naprosimo pošto direkijo v Ljubljani, da poskrbi za namestitve zadostnega števila uslužbenstva in s tem tudi za odpravo tega nedostataka.

— Pri živem telesu sta zgoreli. Pretekli teden sta grabili po gozdu Radež, ki spada pod župnijo Razbor nad Loko pri Zidanem mostu, dve gluhonemi sestri bravnice. Pri delu sta napravili več kupčkov listja in suhljadi, katero sta potem zažgali. Po neopredelnosti sta se preveč približali ognju in plamen ju je zajel. Vneli sta se jima krta. Hipoma sta bili v plamenih in zgoreli sta pri živem telesu. Zgorleni trupli so domačini prenesli v mrtvašnico loškega župnega pokopališča, kjer sta bili obducirani, nato pa pokopani na domačem pokopališču.

Učiteljsko zborovanje

Tržišče, 14. februarja. V soboto so zborovali učitelji krškega in brežiškega učiteljskega društva JUU v Tržišču pri Mokronogu. Zborovanje se je pričelo ob devetih in ljudski šoli. Predsednik krškega učiteljskega društva šolski upravitelj iz Krškega g. Hrovat Ivo je otvoril zborovanje ter po uvodnih formalnostih s pozdravom na predavatelja prof. g. Janca Kolarja iz Ljubljane prešel na svoje aktualno poročilo. Iz njegovega poročila posnemamo:

Ves učiteljski stan uživa sadove pridobitve učiteljske organizacije JUU, ki jo vodi naš prejšnji predsednik g. Ivan Dimnik. Pri materialnem vprašanju učitelstva je organizacija sodelovala s 25 združenji in društvi, da je pokazala odločujočim činiteljem stanje državnega uradništva in gmočne razmere, v katerih živi ter potem stavila upravičeno zahtevo po zboljšanju plač. Organizacija se trudi, da bi stnila učiteljske vrste. Po skupščini je vodstvo posvetilo vsu pozornost ureditvi razmer v vseh sekcijah in njenih odnosih do centra. Se pred nadaljevanjem skupščine v oktobru so se uredile prilike v drinski bano-vini, v zadnjem času tudi v moravski in dunavski.

Razen za zboljšanje našega materialnega stanja se bori sekcija tudi za odpravo celibata, toda po dosedanjih izglekih ni upanja na uspeh. Na merodajnem mestu je bilo obljubljeno, da se bodo sprosti razpisala vsa prosta učiteljska mesta. Pri državnem svetu so bile v zadnjem času dosežene naslednje rešitve:

1. Dodeljenim učiteljem pripadajo dnevnice in potni stroški.
2. Stanarina pripada učiteljem, ki so poročeni z neučiteljicami in živijo ločeno od svojih mož.
3. Učiteljem v trgih ne pripadajo drva. Težak boj se bje zdej za obstanek naše Učiteljske samopomoči. V boju za to našo socialno ustanovo se je pridružila naša organizacija vsem sorodnim ustanovam. Pri sekciji se je ustanovil pedagogsko literarni odtsek. Predsednik je nadalje agitiral za Mladinsko matico in Učiteljsko tiskarno. Slednjič pa je počastil spomin dvajsetletnice smrti Ivana Cankarja, našega največjega pisatelja, misleca, psihologa in sociologa, ki je prodiral v najtanjše globine lastne in človeške duše in odpiral bogate zaklade nam in našim potomcem.

Slednjič je povzel besedo g. prof. Janec Kolar iz Ljubljane ter Cankarja predložil učiteljskemu zboru v dve uri trajajočem govoru. Kratko vsebinsko in kritično je premočil vsa njegova številna dela od »Hlapce« do »Martina Kačurja«, kjer je celo prečital sodobna poglavja učitelja v Zapolju in Blatnem dolu. Za vzorno predavanje je žel med učiteljsvo splošno pozornost in priznanje ter je moral na splošno željo se po obedu pri Prijatelju dodatni župnik in učitelj dialog, katerega je ob desetletnici Cankarjeve smrti recital pisatelj Finžgar v ljubljanski drami.

Naslednje zborovanje, ki bo zopet združeno, bo 15. aprila v Brežicah. Hospitacije učitelstva brežiškega sreza na poskusni šoli v Ljubljani bosta 8. in 11. marca. Prijavljene je 48 učiteljev(-ic). Prijavilo pa se je tudi še nekaj učiteljev iz krškega sreza.

R. B.

Cene v prodaji na debelo in drobno

Živež je bil pri nas lani v prodaji na debelo za 21% cenejši kakor pred vojno

Ljubljana, 16. februarja. Statistična služba v naši državi je še zelo nepopolna; statistične podatke o gospodarskem življenju zbira Narodna banka, a za široko javnost jih publicira vsake tri mesece. Razen tega pa tudi ti podatki niso popolni. Povsem zasebno podjetje je zagrebel »Indexek«, socialno statistična revija, k jo izdaja Artur Benko Grado. Objavlja indekse cen življenjskih potrebščin, produktov in surovin v prodaji na debelo in drobno ter številke o eksistenčnem minimumu delavcev. Značilno je, da se izdajatelj in urednik pritožuje nad težkimi okoliščinami »Indexek«. List ima po 40.000 din deficita na leto in lani je imel samo 92 (!) naročnikov (naročnina znaša 100 din), čeprav je Centrala industrijskih korporacij že večkrat priporočila ta edinstveni gospodarski list pri nas gospodarskim podjetjem. Kaže torej, da bo moral prenehati izhajati pri nas najpotrebnejši statistični časopis.

Po indeksu cen v prodaji na debelo sprevidimo, da so bile cene najvišje 1. 1928, in sicer je znašal tedaj indeks v primeru z 1. 1913 (= 100) 152 preračunano na zlato valuto, lani pa 85. Cene so upadale do 1. 1934; tedaj je znašal indeks cen v prodaji na debelo živil, surovin in polfabrikatov 74. Potem so začeli zopet naraščati. Indeks hrane je znašal lani povprečno v prodaji na debelo 79 v primeru z 1. 1913, to se pravi, da je bil živež lani za 21% cenejši kakor pred vojno, a proti prejšnjemu letu se je podražil za 10% (računano v dinarjih).

V prodaji na drobno pa cene življenjskih potrebščin v primeru s predvojnimi časom niso tako nizke. Če vzamemo za osnovo indeksa 1. 1914 (=100), je znašal indeks cen življenjskih potrebščin lani (preračunano v zlato) 94, to se pravi, da so bile za 6% nižje. V primeru z 1. 1929 so pa bile celo 29% nižje, a za 2,6% višje kakor 1. 1929.

kor 1. 1929. Cene življenjskih potrebščin naraščajo od 1. 1935. Najnižje so bile leta 1934, ko je znašal indeks življenjskih potrebščin (hrana, obleka, stanovanje, kurjava, razsvetljava itd.) 84. Leta 1935 je znašal indeks 86, 1. 1936 89, 1. 1937 pa 91 in lani, kakor rečeno, 94. Cene so naraščale tudi lani ter so bile najvišje decembra (95).

Eksistenčni minimum samskega delavca je znašal 1. 1914 54,08 kron (indeks 100), 4 članske družine pa 142,46 kron. Če te cene preračunamo na sedanjo valuto (v zlato), je znašal lani indeks 91 za samskega delavca, za rednika družine pa 88. V prvem primeru je torej delavec lani izdal 9% manj za kritje življenjskih potrebščin kakor pred vojno, družinski rednik pa 12%. Vendar s tem ni rečeno, da je dandanes delavec lahko bolj zadovoljen kakor je bil leta 1914 ter da si lahko kupi kaj več kakor pred vojno. Zdej so le cene nekoliko nižje, če tedanje cene preračunamo na sedanjo valuto, kar sicer marsikoga preseneti, ker še vedno prevladujejo predsodki, kako je bilo pred vojno vse poceni. Toda, če zdej delavec kupuje lažje ali težje življenjske potrebšchine kakor pred vojno, lahko ugotovimo šele, če izračunamo njegovo realno mezd. Eksistenčni minimum samskega delavca je znašal lani povprečno na mesec 703,74 din. Samski delavec je torej moral lani zaslužiti na mesec najmanj toliko, da je lahko z zaslužkom kril izdatke za najnujnejše življenjske potrebšchine. Nekvalificirani delavec, ki zasluži tri dni na uro, je zaslužil lani premalo, da bi njegova mezda ustrezala eksistenčnemu minimumu, saj je mezda znašala okrog 100 din manj kakor eksistenčni minimum. Eksistenčni minimum štirihlanske delavske družine je pa znašal lani povprečno na mesec 1.801,08 din. Mezda družinskega rednika bi morala torej znašati okrog 9

E. K. chbzger

„Pot čez mrlice“

Johann K. omd

— Služba, kaj neki. Niti trenutka nima človek v naši koži miru. Taki pri Fenixu je Kfiža že poznal in legitimacije mu niti treba ni bilo pogledati. Napisal si je v blok število prevoženih kilometrov in se ustavil na vogalu Libenske ulice.

— Lahko bi me bili poklicali prej, vsaj ko je še ležal tu. Zdej naj vse izsežam iz prsta, kaj ne? — se je jezil, poslušajoč redarjevo pripovedovanje.

Potem se je pa izpremenil v lovskega psa, dal si je opisati vse hiše v tisti ulici. Prišel je do zaključka, da je moral zločinec, če ni pobegnil, preden je prišla policija, bodisi preplezati tovarniški zid ali pa zlesti nekje skozi okno v hišo, kajti vedna vrata so bila povsod zaklenjena. To je bila ena verzija.

V primeru, da je morilec stanoval kar v pritličju, kar ni bilo verjetno glede na izpovedbe mladih vlačug, ki so videle prihajati dva moža od mostu, bi bilo delo oteženo, kajti zločinec je mogel imeti ključke od poljubne hiše.

Temeljito si je ogledal tovarniški zid. Mož, ki bi ga hotel preplezati, bi se moral na vso moč pognati nanj, pa bi še njegovi čevlji odrgnili omet.

Se sreča, da je bil zid nekaj dni poprej sveže pobeljen. Omet ni bil nikjer opraskan.

Civilni inspektor Kfiž se je vrnil v ulico, kjer je skrbno pregledal vsa vrata in okna. Mnogo si od tega ni obetal, ker se mu je močno zdelo, da bi morilec ta čas že nekje za mostom.

Ko se je ustavil pred hišo št. 7 in ogledoval kletno okno ključavničarske delavnice Antonina Kočvara, se je odprlo pritično okno nad njegovo glavo in zaspana ženska je zaklicala:

— Hej, gospod! Ozrl se je gori.

— Kaj bi radi? — je vprašal. Ženska se je delala skrivnostno, nagnila se je tako globoko skozi okno, da se je zbal, da bi mu ne padla na glavo. Sepetala je — menda v strahu, da bi je ne slišale skozi okna pogledujoče sode:

— Stari je dejal, da je slišal, kako je nekdo zaloputnil okno, toda jaz mu nisem mogla verjeti. Kaj bi pa mogel kdo iskati v naši delavnici, a? Ključavničarsko orodje se ne krade. Tako sva torej zopet zaspala — toda zdaj mi je prišlo na misel, da je utegnil kdo zlesti tja.

— No, no — hvala, mamica. Ali bi mi mogli odpreti ta vrata?

Inspektor Kfiž je postavil k oknu ključavničarske delavnice redarja, sam je pa stopil v hišo. Radovedneže je zapodil v njihova stanovanja in jim prepovedal hoditi ven. In šele potem, ko je zavladal mir, je potegnil iz žepa svetilko in odšel po stopnicah v klet.

Delavnica je bila prazna. Toda to je itak pritično fantazija ljudi zelo neverodostojno.

Prestopil je železne opike in zavil okrog klenke žage. Okno je bilo kaka dva metra in pol od tal. Zid pod njim je bil odrgnjen in na opikih je ležal sveže okrušen omet.

Toda to še ni ničesar pomenilo, čeprav je bil začetek obetajoč.

Pristavil je težko mizo in zlezal na njo. Zdej je bila njegova glava v višini okna in baš je gledal stopicajočemu redarju na noge. Dvignil je svetilko in ostra svetloba je padla na zid.

Na prizidku okna je bilo za prst na debelo prahu, toda sredi njega je bila široka bela lisa, kakor da je nekdo malo prej tam sedel.

In ko je inspektor Kfiž pogledal v stran, je zaglego zaživžgal.

— Lepših odtisov si niti misliti ne morem — je dejal in jel temeljito ogledovati sledove razprostrtih prstov. Potrkal je na okno in priklical zunaj stoječega redarja.

— Preiščite temeljito hišo, preplezajte zid na dvorišču, kjer se a preplezati, jaz se pa razgledam ta čas malo naokrog.

Redar je odzdravil in odhitel po stopnicah gori. Inspektor Kfiž je nehotе krenil po isti poti, ki jo je bil ubral malo prej morilec. Odšel je po temnem hodniku in si svetil na vse strani, dokler ni prispel do vrat na drugem koncu hodnika. Pritisnil je na nje uho in napeto prisluhnul. Mir in tišina — toda nekaj je pa le škripalo...

Potegnil je samokres iz žepa, ugasnil luč in pritisnil lahko na kljuko. Presenetilo ga je, da so se vrata brez najmanjšega škripanja odprla.

Ustavil se je na pragu in znova prisluhnul. Škripanje se je ponovilo, ni se pa razlegalo iz sobe, kjer je Kfiž stal. Pustil je vrata odprta, ker ni vedel, če se mu ne bo treba hitro umakniti. Zožil je stožec svetlobe svoje baterije v tenak žarek, s katerim je svetil po sobi.

Prevrnjen stol, miza, umivalnik in po stenah zemljevidi. Novi zemljevidi!

Potem je pa vrzel žarek na vrata v nasprotni steni. Za njimi se je začel tisti hip povsem razločen ropot, kakor da bi nekdo vstajal s tal.

Inspektor Kfiž e je po prstih približal vratom in obstal. Njegova roka s samokresom je bila iztegnjena točno v višini kljuka.

Morilec je sedel in se prijel za glavo. Dobro je lahko otipal bulo na nji in zastokal je od bolečine, ko se je dotaknil.

Največja ruska puščava Kara-Kum

Reke brez ustij, jezera brez vode, drevesa brez sence, ribe, ki dihaajo s pljuči, v pesku plavajoče kače, botanični vrt v puščavi

Vajeni smo govoriti o puščavi v besedah, ki imajo vse nikalen pomen: nerodovitna, brez vode, neobljudena, mračna, brezupna. Te besede ne govore o tem, kar je v puščavi, temveč o tem, česar v nji ni. Da, celo beseda »puščava« pomeni že sama po sebi kraj, ki je pust, prazen.

Toda to ni točno. Puščava ni prazna. Vzemimo puščavo Kara-Kum, največjo puščavo Sovjetske Rusije. V puščavi Kara-Kum žive ljudje, pasu se črede, raste trava in grmovje. Tam je življenje, kjer je pa življenje, mora biti tudi voda, kajti brez vode življenje ni mogoče.

Popotniki pripovedujejo, da v puščavi Kara-Kum pesek že v globini enega metra ni več suh, temveč moker. Spomladi pronač deževnica in snežnica hitro v globino. Pesek varuje vodo pred solnčnimi žarki, on prepreči, da ne izhlapi. Torej puščava ni nerodovitna in ni brez vode. Toda tam je malo vode. Vode ni dovolj. V puščavi je namreč vroče in suho. Včasih skozi vse po-

jasno, kakor v puščavi. V puščavi je malo vode in zato se tam izpremenijo vsa narava. Tako rastline kakor živali so tam drugačne, pa tudi človek živi drugačno življenje.

Poleti, ko se izsuše v puščavi reke, ko postane voda slana in trava suha, zbeži človek v gore, k vodi, zbeži tja z vsem, kar ima: s svojo družino, svojo živino, svojo opremo. Mar niso nomadi podobni beguncem? Zibajočih se korakov ubirajo velblodi svojo pot, otroci jočejo v naročju mater. Ob obeh straneh poti teka ovce. Jahači priganjajo zaostale. Človek bi mislil, da je krenil ves narod na pot in da beži pred bližajočim se sovražnikom. In ta bež ponavljajo se iz leta v leto, so navzvali v zemljepisnih knjigah »nomadizirajoči način življenja«. Težak je ta način življenja! Ni lahko živeti tako!

Ce hočemo izpremeniti to življenje, moramo dognati, od česa je vse to odvisno. Narava puščave ni taka kakor ona drugih krajev, kajti v puščavi je malo vode. A

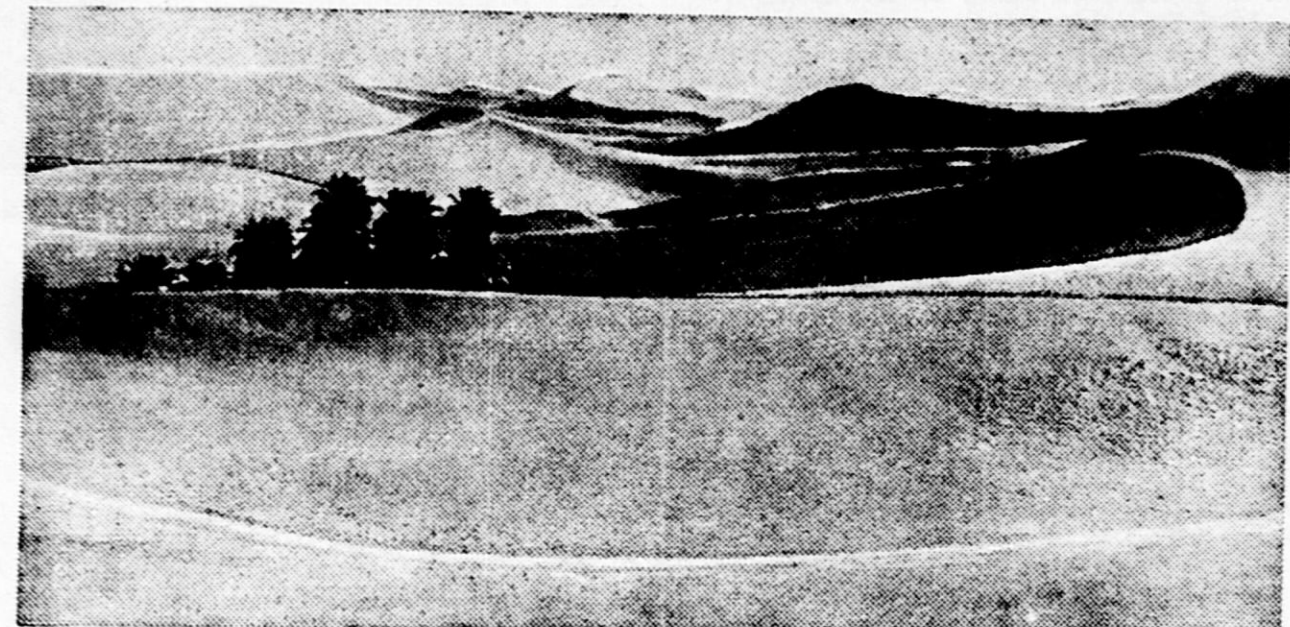
astrami in tulipani, grmičevje malin, rožice in ribezna žlezničarji vas pogoste s češnjami in slivami, pokažejo vam gredice s kumarami, zeljem, čebulo, redkvico in borovnicami. In vse to v puščavi.

Košček puščavske zemlje pri železniški postaji Celkar je izpremenila človeška roka v pravi botanični vrt. Kdo je storil to? Profesor? Botanik? Kmetovalec? Ne! To sta opravila železničarja Dževinski in Levčenko. Najprej je bil njun vrt samo majhen otok sredi neskončnega peščenega morja. Potem je prišla na pomoč železnica. In že je šla stvar drugače. Zgrajen je velblodi in umetno jezero za namakanje. Z blodi je bilo razoranih 150 ha. postavljeni so bili motorji na olje in centrifugalne črpalke. Črpalke so visoko potiskale vodo ter jo razdeljevale po žlebovih in kanalih na ves revir.

In proti koncu poletja je bila naselbina Celkar polna paradizikov, kumar, čebule, redkve, radica in melon. Zjaj je bil prišel v to stvar že drugačen pogon. To je storila železnica. In če se ne loti samo ena železnica, temveč vsa dežela z vsemi svojimi železniškimi programi, z vsemi svojimi tovarnami in mesti preoblikovanja puščave po enotnem načrtu, ne bo ostalo o puščavi, o prejšnji puščavi duha ne sluha več. Če se ne lotita tega dela samo Dževinski in Levčenko, temveč milijoni Dževinskih in Levčenkov, dobi puščava povsem drugačno lice.

Nesreča torej ni v tem, da je puščava brez vode. Pametno, skupno, smoteno delo z odgovarjajočimi sredstvi — to je tisto, kar manjka puščavi. Sili elementov je treba zoperstaviti moč dela, da ne bo narava obvladala človeka, da ga ne bo podila zdaj sem zdaj tja kakor nomada. In tako so delali ljudje v Sovjetski Rusiji:

— Dajte nam lotiti se dela in skrbeti za to, da bo celo beseda puščava nekoč povsem izginila z zemljevida naše države. Sedmina naše države je puščava ali napol puščava. Če republiko leže pri nas v peščenih pokrajinah. Kaj moramo pustiti sedmino naše države z vsemi zakladi, skritimi v njenem naročju, z vsemi na nji naseljenimi ljudmi, puščavo in zapuščenost? Preoblikujemo puščavo, da ne bo nihče več mogel reči o nji: ona je nerodovitna, brez vode, neobljudena, mračna, brezupna.

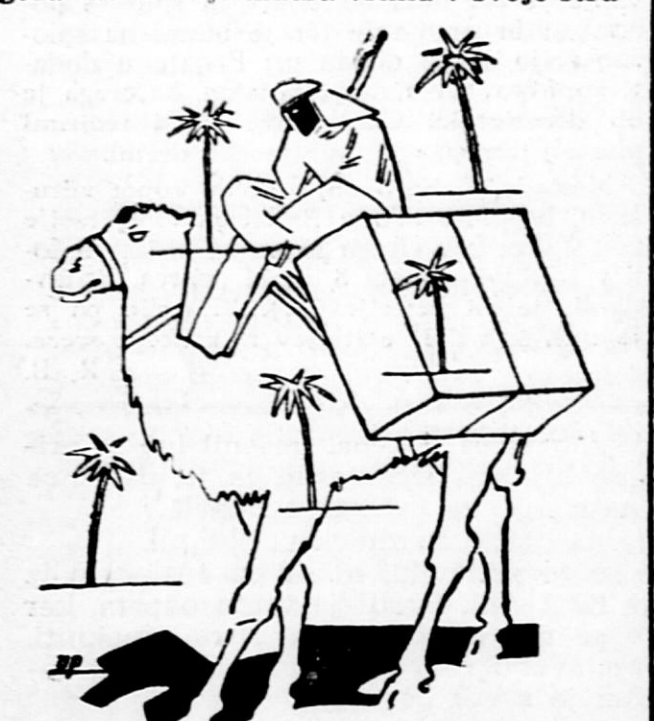
letje niti enkrat ne dežuje. Zrak je tako suh, da se izpremeni svez kruh v enem dnevu in prepečenec. Časnik, ki si ga prinesel jutraj, je zvečer tako izsušen, da razpade na kosčke.

Z vodo je treba štediti, računati je treba z vsako poodino kapljico. Ne samo ljudje, tudi živali in rastline štedijo z vodo. Pomankanje vode se čuti povsod. Ker je v puščavi tako malo vode, je tam vse drugačno kakor v drugih krajih. Tam so drugačne reke, drugačna jezera in drugačne živali. V puščavi so oblaki brez dežja. Tam vidiš včas, kako se bliža črn oblak. Deževalo bo, si misliš, lilo bo na tekoči pesek. Toda zrak v puščavi je tako suh in vroč, da izhlapi dež že v višavi, preden doseže tla.

V puščavi so reke brez ustij. Reke, ki se izgube v pesku; one se ne izlivajo v vodno morje, temveč v pešeno morje. Te reke obstojajo samo spomladi. Čez poletje se posuše. V puščavi so jezera brez vode. Jezero je podobno razbeljeni ponvi. Poleti izhlapi vsa voda v zrak, samo sol ostane, blesteča bela, okrogla ravnina iz soli. Sol se leskeče in od daleč se zdi, kakor da ni sol temveč voda. Toda čež to vodo lahko jahaš kamelo ali pa greš čez kakor po suhih tleh.

V puščavi ne dajejo gozdovi nobene sence. Vsako drevo mora dati senco, toda puščavsko drevo — saksaul — ne daje nobene sence. Pod takim drevesom ne najdeš nobene zaščite pred solncem. Toda zakaj ni v tem gozdu nobene sence? Ker na drevju ni listov. Saksaul nima nobenih zelenih listov. Veje same so zelene, gole in zelene. Toda zakaj nima nobenih listov? Ker bi bili listi v puščavi preveliki luksus. Naše listnato drevje — recimo bukev — ne morelo živeti v puščavi. Bukev ima vendar toliko listov in vsak list izhlapeva vodo. Bukev potrebuje dnevno 30 vever vode, toliko kakor pet krav. Zato ima bukev rada vlažne, hladne kraje. V puščavi je pa vroče in suho. V puščavi je treba štediti z vodo. Zato morajo živeti drevesa brez listov.

Skozi dolga tisočletja so se drevesa prilagodila puščavi. Samo ona so se lahko obnesla, ki so izhlapevala malo vode, ki so vodo štedila. In to je šlo tako daleč, da se puščavska drevesa zdaj boje vode: saksaul se posuši, če ga zalivamo z vodo. V nekem kraju je reka preplavila saksaulov gozd. Reka se je kmalu vrnila v svojo stru-

ga, toda gozd je bil pokončan. Ostalo je samo ogromno pokopališče dreves. Drevesa so popadala, sto in sto mrtvih debel je pokrivalo zemljo. Poginila so bila kakor človek, ki dobi po dolgem gladovanju nenkrat preveč jesti.

Puščava je izpremenila rastline, ona je izpremenila tudi živali. Na zemlji so puščavska jezera, kjer žive ribe s pljuči. Če je mnogo vode v jezeru, dihaajo ribe s škrgami. Če se jezero izsuši in postane dihanje v gostem, slanim blatu težko, prilježejo ribe na površje in dihaajo s pljuči. In kače, plavajoče v pesku kakor ribe v vodi? Take kače žive samo v puščavi. In velblodi? Na prvi pogled se mu pozna, da je puščavska žival. Puščava mu je dala svojo barvo. Ker je rumene barve, ne vzbuja pozornosti in ta barva ga obvaruje sovražnikov. V puščavi je malo vode in zato ostanejo pri življenju samo take živali, ki kakor velblodi žive dolgo brez vode.

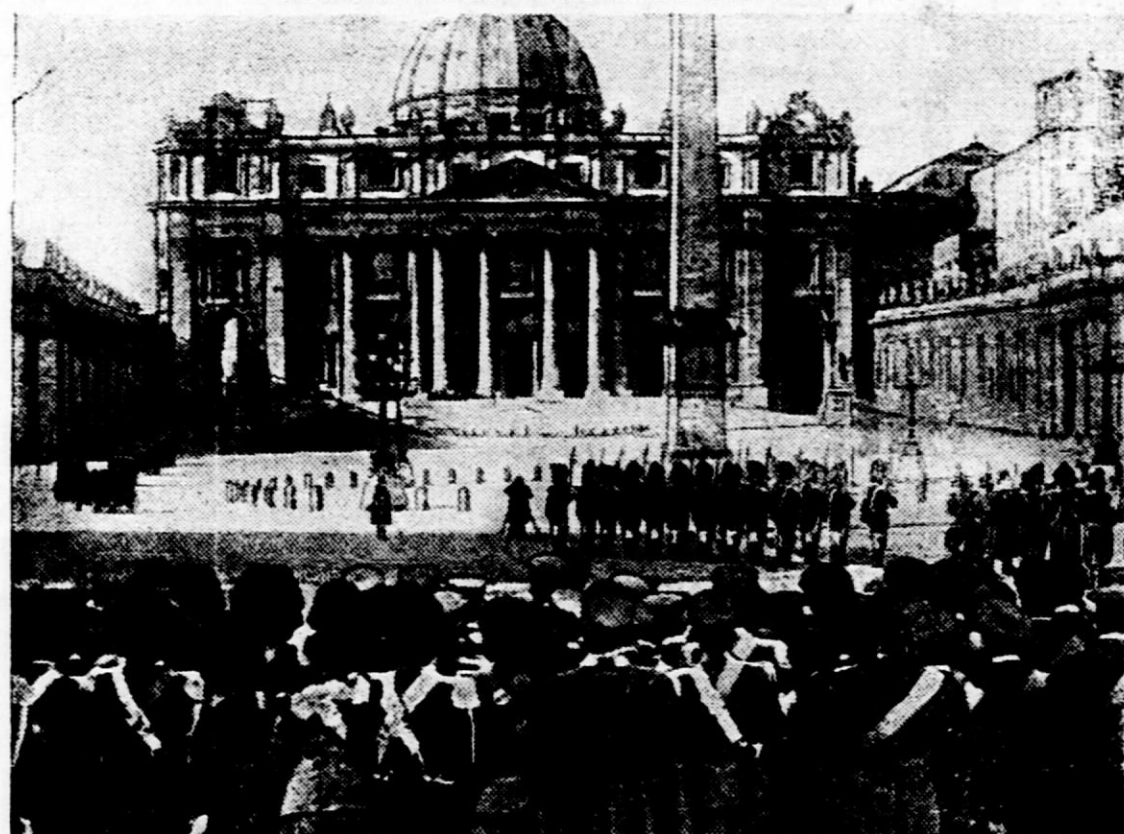
V naravi je vedno eno odvisno od drugega, kakor pri matematični nalogi. Pokusite, izpremenite en pogoj, pa dobite drugo rešitev. Nikjer ne vidimo tega tako

to je pogoj, zaradi katerega »rešitev« naloge ne gre tako kakor je nam potrebno. Izpremenimo ta pogoj, dajmo puščavi vode in vse se bo izpremenilo: gozdovi, trave, podnebje, življenje ljudi.

Popeljite se ob priliki v Aralsko puščavo, na železniško postajo Celkar. Tam lahko vidite ob hišicah železničarske naselbine spalirje vinske trte, gredice z vrtnicami,

Vatikan — najmanjša država na svetu

Kljub temu, ali prav zato, ima pa papeška država celo vrsto svetovnih rekordov

Cerkvena država, dedščina sv. Petra je absolutna monarhija s papežem kot vladarjem. V starih časih je bilo to pol Italije, po njenem zedinjenju je pa ostal od cerkvene države samo Vatikan, v katerem se je takratni papež proglasil za jetnika. Sovraštvo med cerkvijo in italijansko državo je trajalo do 11. februarja 1929 ko je bila podpisana pogodba med papežem in italijansko vlado, s katero je bila obnovljena papeška država, Citta del Vaticano, Vatikansko mesto.

To je najmanjša država na svetu, saj obsega samo 44 ha. To je njen prvi rekord. Razen tega pa ima ta država še mnogo drugih rekordov. Tako ima največ telefonov, avtomobilov, radijskih aparatov, dvigal in podobnih naprav glede na število prebivalcev. V telefonskem seznamu cerkvene države je samo 600 imen. Na vsakega prebivalca, ki jih je 700, pa pride več kakor en telefon in s tem je papeška država na prvem mestu na vsem svetu. Razen telefonov v vatikanskih pisarnah pa niso našteve v seznamu telefonske postaje. Dalje ima cerkvena država 15 prog, ki jo vežejo z »inozemstvom« — namreč z Italijo. Ima torej na 40 prebivalcev eno inozemsko telefonsko progo. Tudi v tem pogledu ima papeževa država svetovni rekord.

V papeški državi je 35 električnih dvigal. Vseh hiš je okrog sto, toda dve tretjini so dvonadstropne hiše, v katerih so bodisi manj važne pisarne ali pa stanovanja vatikanskih uslužbencev. Vsaka večja hiša ima torej električno dvigalo. Se pred 20 leti so bila samo tri dvigala v vsem Vatikanem mestu in ko je v začetku tekočega stoletja posetil papeža angleški kralj Edvard VII., se je peljal z dvigalom, ki so ga poganjale človeške roke. Uslužbenec, ki je takrat spremljal angleškega kralja, še vedno služi v Vatikanu, ni pa več pri dvigalu navaden dečko. Zjaj ima krasno uniformo, v kateri pride tem bolj do veljave, ker je dobro rejen. Za vrvi mu ni treba več vleči, zadostuje, da pritisne na gumb, vse drugo opravi moderni tehnik.

V Vatikanem mestu je okrog 200 avtomobilov, kar pomeni, da odpadeta 2 avtomobila na 7 prebivalcev. V Ameriki odpade en avto na 4,9 prebivalcev. Torej je zopet papeška država prva na svetu. Na 50 avtomobilov pride ena bencinska črpalka, ker so na ozemlju papežev dr-

žave štiri. Tudi to je edinstveno na svetu. V vsej papeški državi ni nobenega voza s konjsko vprego. Vsako gospodinjstvo v papeški državi ima svoj radijski aparat in svoj električni hladilnik.

Papeška država sicer ni militaristična, vendar je pa število njenih vojakov glede na število prebivalstva največje na svetu. Vojaške uniforme nosita dve tretjini vsa prebivalstva. Seveda pa nima papeževa država nobenega topa, kaj šele tanka ali bojnega letala, nima pa tudi nobene strojnice. Vatikanski radio je namenjen katoličanom vsega sveta in zato ga ne moremo primerjati s številom vatikanskega prebivalstva. Vatikan pa ima najmodernejšo in najmočnejšo oddajno postajo na kratke valove.

Nova Snegulčica

Ze peti mesec teče Walt Disneyev film v Stockholmu in še vedno je občinstvo navdušeno zanj, tako da so vse predstave razprodane. Predbožična reklama je bila vsa v znamenju Snegulčice. Ni bilo skoraj trgovine ali tovarne, ki bi njenega blaga znani Disneyevi skratke ne proglasili v izločbah z posebno primerno darilo Snegulčici.

Zdaj se pa polagoma obrne pozornost majhnih in velikih prebivalcev Stockholma k drugi Snegulčici, ki ima najbolj izgleda, da bo postala priljubljenost in popularnost, kakršne je vžigala njena prednica. To je mladica belega medveda, ki je bil rojen v začetku decembra v stockholmskem živalskem vrtu Skansenu in ki je dobil to ime. Vsehi dogodek so do zadnjega skrivali pred javnostjo, in šele ko je bilo jasno, da ostane mala Snegulčica živa, so povedali ljudem, da je dobila bela medvedica v živalskem vrtu mladič. Potem so takoj izdelali film in »Prva dama Skansena« se je že večkrat pojavila v stolpcih dnevnega tiska.

Zgodi se zelo redko, da dobi bel medved v ujetništvu mlade, še bolj redko pa je, da bi ostali živi. Na Skansenu je to prvi primer od leta 1906. Takoj ko je medvedica vrgla mladiča so ga ločili od starih in k njim se bo smel vrniti šele ko bo dorasel, kajti bel medved usmrte svoje v ujetništvu vržene mladiče. Zjaj živi Snegulčica med mladimi psi in mačkami izven živalskega vrta. Hranijo jo s kondenziranim mlekom pisce, ki ima mlade.

Mleku primejajo redilne snovi. Mlada bela medvedica se počuti zelo dobro in tehta že 6 kg. V začetku aprila jo bodo pokazali tudi javnosti in na valni živalski vrt bo gotovo zelo velik.

Učenjak smučarski prvak

Letošnje smučarske tekme za prvenstvo Norveške niso vzbudile posebne pozornosti zunanega sportnega sveta in inozemski tisk jih večinoma niti zabeležil ni. Vendar je pa en dogodek na njih zaslužil splošno pozornost. V kategoriji starejših je visoko zmagal 53-letni Nils Bohr. Sportniki iz inozemstva tega imena ne poznajo, saj se doslej v sportnem svetu sploh ni pojavljalo. Tembolj je pa znan Bohr v znanstvenem svetu. Smučarski prvak Norveške je namreč dobil pred leti Nobelovo nagrado in je eden tistih fizikov, čijih delo je iz temeljev spremenilo naziranje o gmoči, poseglo globoko v kemijo in fiziko ter ustvarilo vez med njima — fizikalno kemijo.

Nils Bohr je s svojimi deli o sestavi atomov, objavljenih leta 1913, iz temeljev izpremenil naziranje o bistvu in sestavi gmoče. Leta 1922 je dobil za uspehe svojega znanstvenega prizadevanja Nobelovo nagrado za fiziko. Njegova zmaga na smučarskem tekmovalstvu kaže, da ne spada med tiste učenjake, ki se zapirajo v svoje laboratorije. Sicer pa tudi nikoli med nje ni spadal. V mladih letih je bil navdušen nogometaš. Toda novi naslov Nilsa Bohra bo presenetil najbrž samo svetovno javnost, kajti na Norveškem je splošna navada, da vseučiliški profesorji navdušeno goje sport večinoma skupaj s študenti. Smučarstvo je pa na Norveškem itak že od nekdaj narodni sport.

1078 km na uro

Svetovni listi so zabeležili oni dan fantastičen hitrostni rekord 1078 km na uro. Ki ga je dosegel podpornik Troy Keith na bojnem letalu, kakršno je naročila v Ameriki francoska vlada. Podpornik je letel nad jezerom Caddo v Louisiana. Merilni aparati so delovali v redu. Vratolomni polet, ki bi se bil lahko končal na dnu jezera, pa ni bil prostovoljen. Podpornik je bežal pred smrtno nevarnostjo in zato njegov rekord kot tak ne bo zabeležen.

Podpornik Keith, najboljši pilot za preizkuševanje letal velike ameriške letalske tovarne, bi bil moral preizkusiti odpornost novega letala. Dvignil se je nad jezero 9300 m visoko. Kar se je pokvarila naprava za dovajanje kisika in pilot je imel občutek, da se bo v maski zdaj zdaj zadušil. Strgal si jo je z obraza in omedlel v trenutku, ko je obrnil letalo skoraj navpično navzdol, da bi ušel preteči nevarnosti. Letalo je zdrvelo proti zemlji pod silo motorja in prostega padanja. Keith se je zdrnil iz omedlevice, ko je bilo letalo še kakih 300 m nad zemljo. Posrečilo se mu je naravnati letalo, da ni treščilo v jezero. V tistem trenutku je kazal brzinomer 1078 km na uro.

Posojevalnica sraje

Ameriški listi poročajo, da je v New Yorku okrog 500 ljudi, ki si izposojajo sraje proti primerni odškodnini, namestu da bi jih kupovali. To ji mogoče Emil Liss, ravatelj zavoda, ki že od nekdaj posoja brisave zdravnikom, zoboteknikom in salonam za lepote. In Liss se je nekoč spomnil, da bi kazalo izposojati tudi sraje. Ljudje si za gotove prilike izposojajo obleke in kakaj bi si ne izposojali še sraje. In kot pravi Amerikanec je takoj ustanovil pri svojem podjetju še izposojevalnico sraje.

Podjetje gre dobro. Če si hoče človek izposojati sraje podpisati prijavnico, veljavno za leto dni. Liss da narediti po njegovi meri sedem sraje, ki jih celo označi z njegovim monogramom. Najprej dobi štiri sraje in ko so tri umazane, pošlje izposojevalnica ponje in mu izroči tri čiste sraje. Liss se s svojimi klienti zadovoljen, ker so večinoma poštene. Le eden godrnja, češ kako naj hodi v izposojeni sraji na konjske dirke, če lahko tam s stavami izgubi ves denar in vse kar ima na sebi, izposojene sraje pa ne more zastaviti.

Križanka

1	2	3	4	5	6
		7	8		
9	10		11		12
13		14		15	16
	17			18	
19		20		21	22
23		24	25		26
	27			28	
29				30	

Pomen besed

Vodoravno:

1. Malik, 4. trditve, stavek, 7. glasbena nota, 9. kem. znak za prvo, 11. glasbena nota, 12. kratka za površinsko mero, 13. spletni lasje, 15. sadno drevo, 17. oblika pomožnega glagola, 18. glasbena nota, 19. konec skladbe, 21. klic, poziv, 23. glasbena nota, 24. mednarodni znak za klic na pomoč, 26. oblika pomožnega glagola, 27. glasbena nota, 29. grški vojskovodja pred Trojo, 30. zborovanje.

Navpično:

1. azijska država, 2. predlog, 3. del obraza, 4. slovaški državnik, 5. kakor 18. vodoravno, 6. mohamedanski bog, 8. povratni zaimke, 10. glasbena nota, 12. glasbena nota, 14. glas, 16. okras živali, 19. verska občina, 20. glasbena nota, 21. glasbena nota, 22. simbol glasbe, 25. kem. znak za prvo, 27. kem. znak za prvo, 28. kem. znak za prvo.

Rešitev križanke, objavljene danes teden

Vodoravno:

1. Salazar, 9. resor, 11. iz, 13. Nil, 14. me, 15. dama, 17. Amur, 19. Ero, 20. ilo, 21. roza, 23. urad, 24. od, 25. moj, 27. to, 28. Donec, 30. Horacij.

Navpično:

2. Ar (argon), 3. Lena, 4. asi, 5. Zola, 6. ar, 8. Diderot, 10. Herodot, 12. zarod, 14. mulat, 16. mož, 18. mir, 22. Amor, 23. ujec, 26. ona, 28. do, 29. C. I. (Cankar Ivan).

Morje kot pismonoša

Pet milj od zapadne obale pri Guernsey, torej razmeroma daleč na morju, stoji star morsk svetilnik, ki mu je čuvaj Leonard Hart. V svetilniku mora ostati vedno dva meseca preden ga zamenja drugi čuvaj. Ta čas ne pripelje do svetilnika nobena ladja in Hart vzdržuje zvezo z zunanjim svetom samo s pomočjo radijske oddajne postaje na kratke valove. Tako živi že dolgo Vsak teden napiše Hart pismo svojemu očetu, živčemu v Combe Martin v pokrajini North Devon. Toda kdo naj mu pisma nosi na pošto? Hart je našel posebnega slama, ki se doslej ni obnesel samo v dveh primerih, ko se je pismo izgubilo.

Hart piše svojemu očetu pisma na navadnem pisemskem papirju. Pismo položi v kuverto, nalepi na njo znamko in ga spravi navadno v steklenico ali kako drugo posodo, da ne more voda do njega. Potem počaka na plimo in vrže steklenico s pismom na obalo, kjer jo najdejo ljudje. Poročevalcu »Daily Herald« je čuvaj morskega svetilnika izjavil, da se je dolga leta ukvarjal z mislijo kako bi mogel svojem redno pisati. Slednjic je prišel na to idejo, ki se je zelo dobro obnesla. Zadoštuje opomba na pismu, da prosijo pošlati za prenos v najbližji poštni nabiralnik. Kaj je bilo krivo, da sta se dve pismi izgubili, seveda ni mogoče dognati.

Radioprogram

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivoga štiva dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VAL«. Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Nedelja, 19. februarja

8: Sramel »Stirje fantje«. Schönherr; iz slovenskih krajev. — 9: Napovedi, poročila. — 9:15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9:45: Verski govor (g. ravatelj Jože Jagodica). — 10: Nastop pevskega zbora »Borute iz Gotovelja. — 10:30: Koncert radijskega orkestra. — 12: »Veseli godci«. — 13: Napovedi, poročila. — 13:20: Grafični kvintet. — (oddaja prekinjena od 14.30 do 17. ure). — 17: Kmet. ura: Hlevski gozj in gnojnica — temeljni modernega gospodarstva (ing. Fr. Mežan). — 17:30: Lumpacji Vagabund. — Po burki J. Nestroya in po motivih iz istoimenskega filma za radio priredila Jožek in Ježek. Sodelujejo člani rad. igralske družine in radijski orkester. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Narodne v venčih. Sodeluje Komorni zbor in radijski orkester. Dirigent D. M. Šijanec. — 21:30: Duet harmonik (brata Kosca), vmes Trboveljski pevski jazzkvartet. — 22:00: Napovedi, poročila. — 22:15: Nadaljevanje dueta harmonik in Trboveljskega jazzkvarteta. — Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 20. februarja

12: Sornov sramel. — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Zdravstvena ura: Paberki iz vsakdanjega zdravstva (dr. A. Breclj). — 18:20: Koroske pesmi (plošče). — 18:40: Melodije Paglavčeve pesmarice iz leta 1733 (dr. Josip Cerin). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Zanimivosti. — 20: Slovenske narodne s spremljevanjem harmonike, izvajajo gg. Janko Vekoslav in Svetozar Banovec, člana Nar. gledališča in A. Stanko (harmonika). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Radijski orkester. — Konec ob 23. uri.

Torek, 21. februarja

11: Solska ura: V pustni noči, igrice v 3 dejanjih. Spisal Josip Ribičič, izvajajo brezposelni učiteljski abiturijenti, vodi g. Mirko Demšar. — 12: Veselo rajanje (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Akademski pevski kvintet. — 14: Napovedi. — 18: Pester spored radijskega orkestra. — 18:40: O anekdotah (g. masr Viktor Steska). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Plošče: Dežela smehljaja. 20: Tak dolgo je pela ta ptica drbna, da je ratala dečla ženica moja. štiri zgodbe o snubačih in svatih. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Na pustni torek sta zares vsem potrebna smeh in plaš. Orkester z valčki vam po streže, po svoje Stanko viže reže, vmes pa plošče vam igrajo foks za foksom, kot pač zmaj. — Konec ob 24. uri.

Sreda, 22. februarja

12: Slovenska glasba (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Čerbonova ura. Igra Salonski kvartet (Sl. Martin, L. Comelli, Fr. Stanič, g. Dina Dörflerjeva). Narodne v priredbi dr. Cerina. — 14: Napovedi. — 18: Mladinska ura: a) Domovina, ti si kakor zdravje (prof. Vodnik); b) Opazuj in poslušaj (prof. M. Adlešič). — 18:40: Selitveni pojavi pri slovenski industriji (A. Kuhar). — 19:00: Napovedi, poročila. — 19:30: Nacionalna ura. — 19:50: Uvod v prenos. — 20: Prenos opere iz ljubljanskega gledališča; v I. odmoru: Glasbeno predavanje (Vilko Ukmarič); v II. odmoru: Napovedi, poročila. — Konec ob 23. uri.

Četrtek, 23. februarja

12: Balalaška (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Operetni napavi (plošče). — 18:40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarčič). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Deset minut zabave. — 20: Ura slovenske glasbe (radijski orkester). — 21: Prenos iz Rima. Verdi: Ernani, opera, v odmoru okrog. — 22: Napovedi, poročila. — Konec ob 23.30.

Petek, 24. februarja

11: Solska ura: Korsika in Tunis — po toplem slike iz osebnih doživetij, dialog. Vodi Niko Pirnat. — 12: Po naših togih in gajih (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Zenska ura: Delo kmetijske gospodnje v zimskih mesecih (Franja Brodar). — 18:20: Šramli igrajo (plošče). — 18:40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Zanimivosti. — 20: Veseli zvoki, igra radijski orkester. — 21:10: Sonata: predavanje Srečko Koporec, klavir: Herta Seifert. — 22: Napovedi, poročila. — 22:30: Angleške plošče. — Konec ob 23. uri.

Iz Trbovelj

— Pustni čas izkoriščajo mladi ljudje. Nekatere se ženijo, drugi pa iščejo zabave zlasti na raznih plesnih prireditvah, ki jih sedaj v predpustu v dolini ne manjka. V gostinah poje harmonika ne samo ob nedeljah, temveč tudi ob delavnikih v večerih, ko se delo konča. Najbolj pa se deda mladini primerne razne pustne prireditve v tukajšnjih domovih na takozvane maskaradah, kjer se mladina štriva za raznimi pustnimi kostumi in maskami. Pri tem naša dolina ne zaostaja za mestnimi prireditvami in kdor tega ne verjame, naj si ogleda pustni korzo, ki ga priredi ČMD v torek, torej na sam pust ob 20. uri v tukajšnjem šolskem domu. Tja pridejo najlepši fantje in dekleta trboveljske doline.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Preklic izjave beseda Din 1.—
davek posebej
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti
znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

POZOR!

V šolskem drevoredu in na
V šolskem drevoredu na stoj-
nici in v Rožni ulici št. 37 se
prodaja meso po najnižjih ce-
nah. Cena govedine je din 8,
10 in 12; teletina din 10, 12 in
14; slanina din 15 — 16 in drugo
stalo v zalogi. Se priporoča
Franc Novljan. 1570

MOŠKI,

ki trpite na seksualni nevra-
stenosti in spolni slabosti

OKASA

100 tablet Din 220.—
50 tablet Din 110.—
ki so jih mnogi zdravniki pre-
skusili in so kot hormonske pre-
parat odobrili
LEKARNA Mr. ROZMAN
Beograd — Terazije br. 5

POCENILI

smo znatno vsa zimska oblačila
površnike, Hubertuse, perilo itd
P R E S E R
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

M O Š K I !

Za zdravljenje spolnih
slabosti

seksualne impotence, za spolno
slabost ter za okrepitev funk-
cije spolnih žlez poskusite ori-
ginalne hormonske neškodljive

»HORMO-SEKS« pilule
Dobivajo se v vseh lekarnah!
30 pilul din 84.—, 100 pilul din
217.—, 300 pilul din 560.—
Zahtevajte le originalne »Hor-
mo-Seks« pilule, ki so na škat-
lici zunaj opremljene z zaščitno
znamko. Po pošti razpošilja
LEKARNA BAHOVEC, LJUB-
LJANA. Glavno skladišče:
Farm. kem. laboratorij »VIS-
VIT«, Zagreb, Langov trg št. 3.
Ogi reg. S br. 1990-36

Blago

za pohištvo, vedno najnovejši vzorci v
veliki izbiri kupite pri SEVER,
Ljubljana — Marijin trg 2

IZGUBIL SEM

na cesti Ljubljana — Cerkljica
pokrov od avtomobilskega ko-
lesa (Radkappa) z napisom
»Tatra« Najdljajši čas se naj-
na naslov: Dr. Pušenjak, zdrav-
nik, Cerkljica. 572

OGLAŠUJTE

male oglase

„Slovenski Narod“!
Beseda samo 50 par.

MEDARNA

Prva specialna trgovina za
med, Ljubljana, Židovska ul.
6, nudi prvovrstne sortirane
cvetlične med lastnega pridel-
ka in od najkakovostnejših če-
belarjev po najnižji ceni. Na
debelo in na drobno. 121

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezenje zaves, pe-
rila, monogramov, gumbic.
Velika zaloga perja po 7.—
din »Julijana«, Gosposvetska
cesta 12 3. T

Sveže najfinejše
norveško

ribje olje

iz lekarn
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam

Na pustno soboto

na domačo zabavo s plesom k
»Šestice! Vstopnine ni! Vab-
ljeni vsi!

JAFFA POMARANČE

na zalogi. Veletrgovina južnega
sajja, Ljubljana, Tyrševa 48.
tel. 36-48. 539

PRED NAKUPOM OBUVE
si oglejte naše najnovejše mo-
dele in nedeljsko razstavo. Živ-
ko Brajkovič, Ljubljana, Igri-
ška 3. 533

OGLEDATE SI LAHKO
najfinejše in najpreprostejše
pohištvo, kakor ga lahko tudi
naročite po načrtih po zelo ni-
zki ceni le pri Umetnem pohi-
štvenem mizarstvu Ambrožič
Avgust, Bled, Milno. 579

GOSTILNA PUTRICH
priredi pustno zabavo s plesom
danes, jutri in na pustni torek.
Vijudno vabljeni! 600

LES SUH

vsakovrsten, ladijska tla, par-
kete, furnir proda Lavrenčič &
Co., Ljubljana, telef. 23-74. 597

SIGUREN USPEH!

Inserirajte

V

„SLOV. NARODU“

24-LETEN FANT

želi službo skladiščnika, oskrb-
nika ali slično. Kavčija večja
vsota gotovine. Gre tudi kot
finančni družabnik k manjše-
mu donosnemu podjetju. Po-
nudbe poslati pod »Agilen 113«
pošto ležeče Sevnica. 595

KUHARICA

zmožna hišnih poslov in vrta in
NATAKARICA
s kavčijo dobila mesto 1. mar-
ta. Ponudbe na gostilno pri
»Slovenski materi«, Dimnik,
Trbovlje II 593

POSLOVODJO

inteligentnega za posredovalno
pisarno nepremičnin v Ljublja-
ni ali Mariboru proti delitvi za-
služka in pristopnino din 5000
sprejme Zagorski, Maribor,
Aleksandrova 33. 594

GRAVERJA

po močnosti s znanjem izdelave
štamplik sprejme takoj »SO-
FRA«, Maribor, Gregoričeva
24. 592

SIVILJO,

ki bi prevzela popravila na svoj
dom, iščem. Naslov v upravi
»Slov. Narod«. 578

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

FIZOL CIFRO

lep, na roko izbran, iz žetve
1938, kupim vsako množino.
Ponudbe s količino in ceno na
tvrdko M. Walland, Slov. Ko-
njice. 582

Cenjene dame!

Lepa pričeska — Negovani lasje
VAŠ USPEH.

TRAJNO

VODNO

BARVANJE

BLONDIRANJE

IZVŠUJE PRVOVRSTNO — PRIZNANI DAMSKI FRIZER

J. KOS (in osobje)

MESTNI TRG 3.

(prej salon Mary)

Telefon 47-68.

Semenski krompir

original »ONEIDA«

gorenjska čista vrsta — siguren uspeh
dobavlja

Gorenjska kmetijska zadruga
KRANJ

NENAVADNO TENKA,

a kljub temu zjamčeno zanesljiva!

Manjvredne imitacije energično odklonite,
gre za Vaše zdravje!

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5

Največja izbira

umetnih cvetlic

Naročila strokovno izvršuje

Milena Zor Ježek, Franciškanska ul. 8, dvorišče

Otroški vozički
najnovejših
modelov

Dvokolesa,
motorji,
trickli

Šivalni
stroji
pogoznajivi

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO

»TRIBUNA« F. BATJEL

LJUBLJANA, Karlovaška cesta 4 — Podružnica MARIBOR,
Aleksandrova cesta 26

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVILJA je

NAŠ VAL

SPOREDIL evropskih radijskih postaj na vseh valovih,
romani, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta,
filmska smotra, nagradni natečaj.

UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.
Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

Nasilni vasovalci

Brezice, 17. februarja

Vaških deklet Glas Marije in Ljudmille
iz Kostanjek pri Zidolah starši so odšli
5. t. m. z doma k sorodnikom in pustili
hčerki sami doma tudi zvečer. To so zve-
deli trije fantje iz sosedne vasi in v go-
stini, ko so zaužili na korajžo precej al-
kohola, sklenili pohod pod okence omenje-
nih deklet. Okoli polnoči so pričeli burno
vasovanje. Osorno so zahtevali, naj jim
dekleti odpreta okno, češ da bi se radi
nekaj lepega pomenili. Razumljivo je, da
dekleti nista odprli, pač pa sta molčali
trepetajoč od strahu in svojih posteljah.
Vasovalci pa je ta molk tako razkačil, da
so pričeli kričati preklinjati in razbijati s
koli po oknu, pri čemer so drobci stekla
prileteli prav na posteljo deklet. Z ubtega
okna so potegnili na prosto zaveso in jo z
nožem razrezali pri tem pa je eden hotel
zlesti skozi razbito okno v sobo k dekle-
toma.

Videč, da je položaj resen, sta Milka in
Milka zbežali iz spalnice na podstrešje.
Vsi zbegani in prestrašeni sta dekleti na
vso moč klicali sosedo na pomoč, boječ se,
da bi jih razposajeni fantje ne zasledovali
tudi na podstrešje. K sredi je bil slučajno
v malo oddaljenem živinskem hlevu so-
sed Ban Janez. Ko je zaslišal obupne klice
prestrašenih deklet, je odšel v hišo in pre-
podil nesramne razgrajaje. Naslednji dan
so orožniki fantinom vestno izprašali
vest in jih po priznanju naznanili sodišču,
kjer jih čaka primerna nagrada.

Iz »Slovenskega Naroda«

— življenjski jubilej predstojnika loske-
ga sodišča. Te dni se je srečal z Abraha-
mom predstojnik škofješkega sodišča g.
Franjo Ustar. Jubilar je prišel k nam iz
Laškega in se brž zvil med nami. Od-
govorno mesto predstavnika sodne upra-
ve vodi vzorno, ljudstvo ima v njem uvi-
devnega, dobrotnega in strogo pravi-
nega zastopnika oblasti. G. predstojnik po-
sega tudi v javno življenje. Tako je vodil

Streško družino, kot član Sokola pa rad
poseja društvene prireditve. Ob 50 letnici
mu želimo še mnogo zdravih, srečnih in
uspehov polnih let!

— Izgubljen denar. Omeja Katarina,
žena posestnika Omeja z Grajske poti,
po domače Lajnerjeva, je izgubila v sredo
jutraj na poti v Zmirec okrog 400 din
gotovine in pismo, glaseče se na ime Ma-
rije Bergantove. Denar ji je padel iz žepa
med sedmo in osmo uro zjutraj in to na
poti iz Poljanske ceste proti Zmirecu.

— Kokosi, kradejo. V Vestrju so imeli oni
dan pri opekarju Pintarju Antonu tatu,
ki se je posebno zanimal za perutnino.
Ponoči so mu bile ukradene tri kokosi in
petelin. Tatvino so seveda opazili, a pre-
pozno.

Iz Kranja

Hotel »Stara pošta«

v nedeljo 19. t. m. ob 17. uri
v veliki dvorani

pustna veselica

BREZ VSTOPNINE!

— Podružnica borze dela v Kranju javlja
naj se javijo od 15. marca t. l. dalje brez-
poselni stavbinski delavci, ker se bodo iz-
dajale brezposelne podpore. Podpora bodo
dobili le oni stavbinci, ki so zaposleni samo
v sezoni tako zvani sezenci.

— Knjižnica Nar. čitalnice posluje redno
vsak ponedeljek in petek ob 17. uri do 19.,
v sredo pa od 19. ure do 21. Studjska knji-
žnica pa v ponedeljek in petek ob pol 20.
ure dalje. Na razpolago so številne revije,
ki se izposojajo tudi na dom.

— Redni letni pregled motornih vozil se
bo vršil za srez Kranj v torek 28. t. m.
ob 8.30 uri v Kranju na Glavnem trgu
pred mestno hišo; v sredo dne 1. marca
ob 9. uri v Trzinu na trgu pred pošto.

Mislili so, da je
Majdkina oblečka
bela...

...dokler ji ni stric obrisal
solz s svojim robcem —
opranim z Radionom!

Tudi Vi, ki niste več novinka v gospodinjstvu, mislite morda, da je Vaše
perilo belo. Primerjajte ga pa enkrat s perilom, opranim z Radionom.
Razložek je očiten ter Vas bo prepričal: z navadnimi sredstvi oprano pe-
rilo izgleda sivkasto v primeri s perilom, opranim z
Radionom. Nič čudnega: navadna pralna sredstva sa-
mo površno odpravijo nesnago, medtem ko kisikovi
mehurčki skupaj s peno dobrega Schichtovega mila,
ki ga vsebuje Radion, prodirajo skozi
tkanino in jo operejo tako, da postane Schichtov
»Radion-bela«. Uporabite pri pri-
hodnjem pranju perila Radion, pa ne
boste nikoli več uporabljali kakršne-
gakoli drugega pralnega sredstva!

RADION
pere sam

Vskladiščenje

vsakovrstne robe in tudi pohištva v novih javnih,
mestne trošarine in uvoznine prostih skladiščih,
Vam najkulantneje obavi

JAVNO SKLADIŠČE ŠPEDICIJE TURK

LJUBLJANA, KOTNIKOVA 12

(tel. 30-73)

nasproti mestne elektrarne